

Svanemærkning af
Kontor- og hobbyartikler

Version 4.11 • 11. december 2013 - 31. december 2022

Indhold

Hvad er en Svanemærket kontor- og hobbyartikel?	4
Hvorfor vælge Svanemærkning?	4
Hvad kan Svanemærkes?	4
Hvordan søger man?	6
Hvad kræves der for at blive Svanemærket?	6
1 Produktbeskrivelse	7
1.1 Definition af begreber anvendt i kriterierne	7
2 Miljøkrav	9
2.1 Ressourcer	9
2.2 Kemikalier	10
2.3 Træråvarer, papir, karton og papirmasser	18
2.4 Metal	19
2.5 Plast og gummi	20
2.6 Parfume og overfladebehandling	21
2.7 Brugs- og kvalitetskrav	21
2.8 Etiket, forbrugeroplysning og retursystem	25
3 Kvalitets- og myndighedskrav	26
Regler for Svanemærkning af produkter	27
Efterkontrol	27
Testinstitut	27
Hvor længe gælder licensen?	27
Nye kriterier	28

Bilag 1	Materialeoversigt fra ansøger
Bilag 2	Erklæring for kemikalieblandingen
Bilag 3	Erklæring for indgående stoffer i kemikalieråvarer
Bilag 4	Indgående stoffer i kuglepenne og rollerballpenne
Bilag 5	Erklæring for pigmenter og farvestoffer
Bilag 6	Erklæring for restmonomerer i polymerer
Bilag 7	A) + B) Papir, karton og masser – returfibre
Bilag 8	Træ, finér og bambus
Bilag 9	Erklæring for metal
Bilag 10	Erklæring for plast, gummi og folier
Bilag 11	Parfume, aroma og andre duftstoffer
Bilag 12	Overfladebehandling (fx lakker)
Bilag 13	Reviderede krav til papir, karton og masser
Bilag 14	Reviderede krav til træråvarer
Bilag 15	Erklæring for træarter som ikke må anvendes i Svanemærkede produkter

Adresser

Nordisk Ministerråd besluttede i 1989 at indføre en frivillig officiel miljømærkning, Svanemærket. Nedenstående organisationer/virksomheder har ansvaret for det officielle miljømærke Svanen, tildelt af det respektive lands regering. For yderligere oplysninger se hjemmesiderne:

Danmark

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56, DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Finland

Miljömärkning Finland
Urho Kekkosen katu 4-6 E
FI-00100 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Island

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Norge

Miljømerking
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Dette dokument må kun kopieres i sin helhed og uden nogen form for ændring. Citater fra dokumentet kan benyttes hvis kilden, som er Nordisk Miljømærkning, oplyses.

Hvad er en Svanemærket kontor- og hobbyartikel?

For mange af produkterne i denne produktgruppe er der høj eksponeringsrisiko, specielt for produkter som anvendes af børn. Kriterierne stiller derfor skrappe kemikaliekrav til den kemiske del af produktet fx i form af krav til klassificering af produkt og råvare, samt begrænsning af VOC, halogenerede organiske opløsningsmidler og duftstoffer.

Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler stiller krav til ressourceanvendelse ved at kræve en vis andel recirkulerede eller fornybare råvarer og ved at begrænse anvendelsen af metal i produkt og emballage og selve emballagemængden. Kriterierne stiller krav om en høj andel certificerede bæredygtige træråvarer og bambus.

Kriterierne stiller krav til god kvalitet og for kuglepenne, stift blyanter og tapedispensere stilles krav om refillsystem.

Med Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler er du sikret, at der er skrappe krav til:

- Kemikalier, fx hormonforstyrrende stoffer, parfume og problematiske organiske opløsningsmidler
- Brug af recirkulerede- og fornybare råvarer
- Minimal anvendelse af metal og emballage
- God kvalitet

Hvorfor vælge Svanemærkning?

- Producenten kan anvende varemærket Svanen i sin markedsføring. Svanemærket nyder meget stor anerkendelse og troværdighed inden for Norden.
- Svanemærket er en omkostningseffektiv og enkel måde at kommunikere miljøarbejde og miljøengagement til kunder og leverandører.
- Miljøspørgsmål er komplekse og det kan tage lang tid at sætte sig ind i specifikke spørgsmål. Svanemærkning kan ses som en guide til dette arbejde.
- Svanemærkning indeholder ikke kun miljøkrav, men også kvalitetskrav eftersom miljø og kvalitet ofte går hånd i hånd. Det betyder, at en Svanelicens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hvad kan Svanemærkes?

Produktgruppen omfatter skriveredskaber, maling, lim, tape og viskelæder til kontor og hobby, jf. følgende beskrivelse:

- **Skriveredskaber:** Blyanter, farveblyanter, stiftblyanter, kuglepenne, reservoirpenne, overheadpenne, whiteboardpenne, overstregningstuscher, tuschpenne, trækul, blæk og farvekridt.

- **Hobbymaling:** Akrylmaling, som skolemaling og kunstnerfarve, fresco, tempera, gouache, fingermaling, akvarel, glasmaling, tekstilmaling, trykfarve, airbrushfarve og porcelænsmaaling. Pensler kan indgå som applikationsdel, hvis disse sælges sammen med malingen.
- **Kontor- og hobbylim:** Som fx universallim, papir-/skolelim, limstifter, glimmerlime og andre kontor og hobbylime, som efterlever kriterierne.
- **Tape (klæbemiddel på bæremateriale):** Kontortape, pakketape, dekorativ tape, korrekturtape, dobbelt klæbende tape, fototape - med eller uden farve og/eller tryk.
- **Viskelæder:** Til kontor, skole eller hobby.

Refillsystemer for disse produkter indgår også. Applikationsdele og dispensere, som ikke er en del af produktemballagen, kan indgå i licensen, hvis det ikke vejer mere end selve produktet.

Kriterierne stiller skærpede kemikaliekrav til produkter, som markedsføres til børn. For at det er styrbart, hvilke produkter der markedsføres til børn, er dette defineret som følgende: Med produkter som markedsføres til børn menes: produkter, hvor det enten på selve produktet, produktemballagen eller andet med produktinformation signaleres, enten i form af tekst eller design, at produktet er til børn.

Det vil ikke være muligt at styre, om børn reelt anvender specifikke svanemærkede børneprodukter, men det giver forældre og børneinstitutioner en mulighed for at vælge svanemærkede produkter, hvor der er taget specielt hensyn til børn, hvis de ønsker det.

Produkter som ikke er omfattet af produktgruppen:

- Hobbysæt, hvor fx hobbymaling indgår sammen med andre produkter, som ikke indgår i produktgruppen, så som gipsfigurer eller tuscher sammen med en malebog.
- Elektroniske applikationsdele.
- Krops- og ansigtsmaling. Disse produkter kan svanemærkes efter Svanens kriterier for kosmetik.
- Farve til indfarvning af tekstiler.
- Interiørmaling for gulv og væg. Disse produkter kan svanemærkes efter Svanens kriterier for indendørs maling.
- Bygge- og industrilime. Disse produkter kan svanemærkes efter Svanens kriterier for kemiske byggeprodukter.
- Professionel tapeprodukter til fx byggeri.
- Sportstape, plaster og el-tape.
- Tegneblokke, malebøger og kuverter. Disse produkter kan svanemærkes efter Svanens kriterier for trykkerier.

Nordisk Miljømærkning forbeholder sig ret til at afgøre, om et produkt er muligt at miljømærke efter Svanens kriterier og hvilke kriterier et produkt kan ansøges efter. For nærmere information kontakt miljømærkningsorganisationen (se adresser først i dokumentet).

Hvordan søger man?

Ansøgning og omkostninger

For information om ansøgningsprocessen og omkostninger på denne produktgruppe henvises til det respektive lands hjemmeside. Se adresser først i dokumentet.

Hvad kræves?

Ansøgningen skal bestå af en ansøgningsblanket/webformular samt dokumentation der viser, at kravene er opfyldt.

Hvert krav er markeret med blokbogstavet O (for obligatorisk krav) samt et nummer. Alle krav skal opfyldes, for at en licens kan opnås.

For hvert krav er det beskrevet, hvordan kravet skal dokumenteres. Der findes også forskellige symboler, der anvendes for at lette arbejdet. Symbolerne er:

- Send med
- Kravet kontrolleres på stedet

Al information, som sendes til Nordisk Miljømærkning, vil blive behandlet fortroligt. Underleverandører kan sende dokumentationen direkte til Nordisk Miljømærkning, hvilken dokumentation tillige vil blive behandlet fortroligt.

Licensens gyldighedstid

Miljømærkningslicensen gælder, så længe kriterierne opfyldes og indtil disse kriterier holder op med at gælde. Kriterierne kan forlænges eller justeres, i sådanne tilfælde forlænges licensen automatisk og licenshaveren får meddelelse.

Senest 1 år inden kriterierne holder op med at gælde, skal det meddeles hvilke kriterier, der skal gælde efter kriteriernes sidst gyldighedsdato. Licenshaveren tilbydes så mulighed for at forny licensen.

Kontrol på stedet

Inden der bevilges licens, kontrollerer Nordisk Miljømærkning normalt på stedet, at kravene opfyldes. Ved kontrollen skal man kunne fremvise materiale for beregninger, original til indsendt attest, måleprotokol, indkøbsstatistik og lignende som støtter kravene.

Spørgsmål

Ved spørgsmål kontaktes Nordisk Miljømærkning, se adresse først i dokumentet. Der kan findes yderligere oplysninger og hjælp vedrørende ansøgningen. Gå ind på det pågældende lands hjemmeside for at få oplysninger.

Hvad kræves der for at blive Svanemærket?

For at få en Svanelicens skal alle krav opfyldes.

1 Produktbeskrivelse

Tablet 1: Oversigt over krav til de forskellige materialetyper.

Materiale	Niveau	Krav	Bilag	Mængder (kg og vægt %)	Relevant
Ressourcer	Generelle	O2-O3			For alle
	Refill	O4			Ja ☐ Nej ☐
	Enkeltemballage	O5			For alle
Kemikalier (kemikalieblandingen)	Generelle	O6-O12	2+3+4+5		For alle
	Mere end 1 vægt % polymer i kemikalieblandingen	O13	6		Ja ☐ Nej ☐
	Konserveringsmiddel	O14	3		Ja ☐ Nej ☐
	Parfume/duftstoffer	O15	3		For alle
	Nanopartikler	O16	3		Ja ☐ Nej ☐
Papir, karton og papirmasser	Ved mere end 10 % i produktet	O17	7		Ja ☐ Nej ☐
Massivt træ, finér og bambus	Ved mere end 10 % i produktet	O18-O19	8a-8c		Ja ☐ Nej ☐
Metal	Dele mere end 5 g	O20	9		Ja ☐ Nej ☐
Plast	Mere end 1 vægt %	O21-O22	10		Ja ☐ Nej ☐
Gummi	Mere end 1 vægt %	O23	10		Ja ☐ Nej ☐
Parfume og duftstoffer	Alle materialer	O24	11		For alle
Blyanter og farveblyanter	Overfladebehandling	O25	12		Ja ☐ Nej ☐
Brugs- og kvalitetskrav	Generelle	O26-O27			For alle
	Afhængig af produkttype	O28-O36			For alle
Etiket, forbrugeroplysning og retursystemer	Generelle	O37-O38			For alle
Kvalitets- og miljøledelseskra	Generelle	O39-O45			For alle

1.1 Definition af begreber anvendt i kriterierne

Materiale:

Med materialer menes indgående materialer som træ, papir, karton, masse, plast, gummi, metal osv.

Kemiske produkter og kemikalieblandingen:

Med kemiske produkter menes kemikalieblandingen som blæk, maling, grafit, farvestifter, farvekridt, kridt, lak, folie til overfladebehandling, lim og andre klæbemidler.

Indgående stof:

Som indgående stof regnes, med mindre andet er nævnt, alle stoffer i produktet, også tilsatte additiver (fx konservering eller stabilisator) i råvarerne, men ikke forureninger fra produktionen inkl. råvareproduktionen.

Forureningsgrænse:

Som forureninger regnes rester fra produktionen inkl. råvareproduktionen, der indgår i blæk, maling, grafit, farvekridt, kridt, lim og andre klæbemidler i koncentrationer under 100 ppm (0,0100 vægt %, 100 mg/kg). men ikke stoffer, der er tilsat en råvare eller produktet bevidst og med et formål, uanset mængde. Forureninger på råvareniveau i koncentrationer over 1,0 % i råvaren regnes dog som indgående stoffer. Kendte fraspaltningsprodukter af indgående stoffer, regnes også som indgående.

Produkter som markedsføres til børn:

Med produkter som markedsføres til børn menes produkter, hvor det enten på selve produktet, produktemballagen eller andet med produktinformation signaleres, enten i form af tekst eller design, at produktet er til børn.

Primæremballage:

Med primæremballage menes fx karton eller plast rundt om det færdige produkt. Ved brug af primæremballage fordeles emballagens vægt forholdsmæssigt på de enkelte produkter.

Enkeltemballage:

Med enkeltemballage, menes en primæremballage, som fx papir eller plast rundt om enkeltprodukter, som fx et stk. skriveredskab, en stk. malingtube eller lignende. Selve beholderen til blækket, malingen eller limen, samt applikationsdelen til fx tape, anses ikke for at være emballage, men at være en del af produktet.

Beholdere, hylstre og applikationsdele:

Beholdere, hylstre og applikationsdele defineres ikke som primæremballage, men som en del af produktet.

01 Information om produktet/-erne

Ansøger skal angive følgende information om produktet/-erne:

1. Varemærke/-r og handelsnavn/-e.
  2. Hvor produktet/-erne skal sælges (detailhandlen, web-shop, kontor (B2B), børneinstitutioner, skoler eller lignende).
  3. Beskrivelse af produktet/-erne som indgår i ansøgningen. Dersom der anvendes primæremballage (jf. definitionsbeskrivelsen i afsnit 1.1), spoler, applikationsdele eller andre dele som følger med produktet, skal disse indgå i beskrivelsen og omfattes af kravene i dokumentet. Produktdatablad eller tilsvarende for hvert materiale skal indsendes.
  4. Beskrivelse af fremstillingsprocessen for produktet. Underleverandører skal beskrives med virksomhedsnavn, produktionssted, kontaktperson samt hvilke produktionsprocesser som udføres (fx blækproduktion).
  5. Angiv en liste over materialer og kemiske produkter anvendt ved produktionen af kontor- eller hobbyartiklen og eventuel primæremballage, spoler, applikationsdele eller andre dele, som følger med produktet. Sikkerhedsdatablad for hvert kemisk produkt skal indsendes.
- Angivelse af oplysninger som krævet efterspørger. Et produktdatablad kan indsendes som en del af dokumentationen. Oplysninger om materialer, jf. tabel 2 i bilag 1, skal angives. Det er muligt at anvende Excel ark, der tilsvarende tabel 2 i bilag 1, som materialeliste.
- Tabel 1 i bilag 1 udfyldes af ansøger for produktet/-erne og indsendes.

2 Miljøkrav

2.1 Ressourcer

02 Fornybare og recirkulerede råvarer

Angiv procentvis sammensætning af materialerne i produktet.

Plastmaterialer, der indgår med mere end 5 vægt % i produktet, skal efterleve en af følgende 3 alternativer:

Her er der undtagelse for produkter, som markedsføres til børn.

- Samlet skal mindst 30 vægt % af de anvendte plastmaterialer være fremstillet af fornybare råvarer.
- Samlet skal mindst 30 vægt % af de anvendte plastmaterialer være fremstillet af pre-konsument eller post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i ISO 14021.
- Samlet skal mindst 10 vægt % af de anvendte plastmaterialer være fremstillet af post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i ISO 14021.

Olier og voks, der indgår med mere end 20 vægt % i kemikalieblandingen:

Mindst 50 vægt % skal bestå af fornybare råvarer.

Fornybare råvarer er her defineret som biologisk materiale, der reproduceres i naturen. Det inkluderer den nedbrydelige del af produkter, affald og rester fra landbrug og dambrug (både vegetabiliske og animalske), skovbrug og lignende industrier og den biologiske nedbrydelige fraktion af industriaffald og kommunalt affald.

Recirkulerede råvarer er her defineret som pre-konsument og post-konsument, jf. definitionen i ISO 14021.

- Oversigt over materialesammensætning med information om materialetyper, som viser at kravet er opfyldt. Bilag 1 kan anvendes.
- Dokumentation fra råvareleverandør, der viser at valgte alternativ efterleves.

03 Produktdele og emballage af metal

Metal må ikke anvendes i emballagen, i hylstre, i spoler eller i applikationsdele til det svanemærkede produkt.

Undtagelse herfor er: fjedre, blækpatroner og tilhørende spidser for skriveredskaber, afrivningsdelen på en tapedispenser og små metaldele, som udgør mindre end 5 vægt % af produktet.

- Erklæring fra ansøger der viser, at kravet er opfyldt. Bilag 1 kan anvendes.

04 Refillmulighed

Ansøger skal tilbyde refillpatroner eller refillstifter til Svanemærkede kuglepenne og stiftblyanter.

Brugeren skal kunne udskifte refiller uden brug af specialværktøj. Refillpatron skal indeholde mindst lige så meget blæk, som den tilsvarende originale patron.

Engangsdispenser for tape tillades ikke, der skal være refill mulighed, som tilbydes i ansøgers sortiment.

- Erklæring fra ansøger om, at kravet er opfyldt samt beskrivelse og foto, der viser refill system.

05 Design af enkeltemballage

Enkeltemballage* må kun anvendes for kontor- og hobbyartikler, hvis mindst 80 vægt % af den samlede emballage består af enten pre- eller post konsument recirkuleret materiale**.

Hvis der anvendes enkeltemballage, skal emballagen være designet, så det er muligt at adskille de forskellige materialedelen fra hinanden ved affaldshåndtering (fx dele af pap, papir, plast, metal) uden brug af værktøj.

Der er undtagelse for kravet for produkter, som har behov for indpakning for ikke at udtørre. I så fald skal der argumenteres for dette behov.

* Med enkeltemballage, menes en primæremballage, som fx papir eller plast rundt om enkeltprodukter, som fx et stk. skriveredskab, en stk. malingtube eller lignende. Selve beholderen til blækket, malingen eller limen samt applikationsdelen til fx tape, anses ikke for at være emballage, men for at være en del af produktet.

** Recirkuleret plast er defineret i kravet i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier:

"Pre-konsument/kommercielt" defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som omarbejdes (rework) eller knuses igen (regrind), eller affald (scrap), der frembringes ved en proces, og kan genvindes inden for samme proces som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale.

Nordisk Miljømærkning regner rework, regrind eller scrap, som ikke kan genanvendes direkte i samme proces, men kræver en oparbejdning (fx i form af sortering, omsmelting og granulering), før det kan genanvendes, for at være pre-konsument/kommercielt materiale. Dette er uanset om det sker inhouse eller eksternt.

"Post-konsument/kommercielt" recirkuleret materiale defineres i henhold til ISO 14021: "Post-konsument/kommercielt" defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, der ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet.

- Beskrivelse af produktets eventuelle emballage indsendes inklusiv angivelse af, hvor mange produkter der pakkes i samme emballage.
- Erklæring fra ansøger eller brandowner, der viser beregning for det samlede indhold af pre- og post-konsument recirkuleret materiale i enkeltemballager anvendt til det svanemærkede produkt og som beskriver, at det er muligt at adskille materialedele i henhold til kravet.
- Erklæring fra hver leverandør af emballagematerialer omkring indhold af pre- og post-konsument recirkuleret i materialet.

2.2 Kemikalier

Kravene omfatter de kemiske delprodukter, her kaldet ”kemikalieblandingen”, som indgår i det svanemærkede produkt. Kemikalieblandingen kan være fx blæk, maling, grafit, farvestifter, farvekridt, kridt, lak, folier til overfladebehandling, lim og andre klæbemidler.

Flere af kravene er stillet til indgående stoffer i kemikalieblandingen. Se definition af indgående stof i afsnit 1.1.

For PCB-rester i pigment findes en skærpet forureningsgrænse, se krav O10.

For kuglepenne og rollerballpenne, som ikke markedsføres til børn, skal kemikalieblandingen kun efterleve O6, O11 og O15 i afsnit 2.2 Kemikalier.

O6 Klassificering af kemikalieblandingen

Den færdige kemikalieblending, som anvendes i produktet, skal være klassificeret i henhold til gældende lovgivning (CLP-forordning 1272/2008 eller EU's præparatdirektiv 1999/45/EEC 2008 eller senere) og må ikke være klassificeret i henhold til tabel 6 nedenfor.

For produkter som markedsføres til børn, samt kontor-/hobbymaling og farvekridt findes ekstra krav, jf. tabel 6.

Tabel 6: Liste over ikke tilladt klassificering af den færdige kemikalieblanding, som anvendes i produktet, i henhold til CLP-forordning 1272/2008 eller senere.

CLP-forordning 1272/2008		EU's stofdirektiv 67/548/EF	
Signalord	Faresætning	Farebetegnelse	Risikosætning
Advarsel, Aquatic acute 1 Advarsel, Aquatic chronic 1 Advarsel, Aquatic chronic 2 -, Aquatic chronic 3 -, Aquatic chronic 4 -, Ozone	H400 H410 H411 H412 H413 EUH059	Miljøfarlig N N N - - N	R50 R50/53 R51/53 R52/53 R53 R59
Farlig, Carc. 1A eller 1B Farlig, Carc. 1A eller 1B Advarsel, Carc. 2	H350 H350i H351	Kræftfremkaldende T T Xn	R45 og/eller R49 R40
Farlig, Muta. 1A eller 1B Advarsel, Muta. 2	H340 H341	Mutagen T Xn	R46 R68
Farlig, Repr. 1A eller 1B Farlig, Repr. 1A eller 1B Advarsel, Repr. 2 Advarsel, Repr. 2 - -	H360 H360 H361 H361 H362 H362	Reproduktionsskadelig T T Xn Xn - -	R60 R61 R62 og/eller R63 R33 R64
Farlig, Acute Tox. 1 eller 2 Farlig, Acute Tox. 1 Farlig, Acute Tox. 2 Farlig, STOT SE 1	H330 H310 H300 H370	Meget giftig Tx Tx Tx Tx	R26 R27 R28 og/eller R39
Farlig, Acute Tox. 2 eller 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, STOT SE 1 Farlig, STOT RE 1	H330 eller H331 H301 H370 H372	Giftig T T T T T	R23 R24 R25 R39 og/eller R48
Advarsel, STOT RE 2 Farlig, Asp. Tox. 1 Advarsel, STOT SE 2	H373 H304 H371	Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R48 R65 og/eller R68
Farlig, Skin Corr. 1B Farlig, Skin Corr. 1A	H314 H314	Ætsende C C	R34 R35
Flam. Gas 1 Flam. Gas. 2 Flam. Liq. 1	H220 H221 H224	Ekstremt brandfarlig F+ , gas F+ , gas F+ , væske	R12 R12 R12

Nedenstående forbud omfatter kun produkter til børn samt kontor-/hobbymaling og farvekridt			
Advarsel, Acute Tox 4	H332	Sundhedsskadelig Xn	R20
Advarsel, Acute Tox 4	H312	Xn	R21
Advarsel, Acute Tox 4	H302	Xn	R22
Farlig, Eye Dam.1	H318	Lokalirriterende Xi	R41
Farlig, Resp. Sens. 1	H334	Sensibiliserende Xn	R42
Advarsel, Skin Sens. 1	H317	Xi	R43

Klassificeringen gælder i henhold til EU's stofdirektiv 67/548/EF med senere ændringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere ændringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassificering i henhold til EU's stofdirektiv eller CLP-forordningen anvendes. Efter overgangsperioden gælder kun klassificering i henhold til CLP-forordningen.

- Erklæring fra producent af den færdige kemikalieblanding - som anvendes i det svanemærkede produkt – om, at kravet er opfyldt. Bilag 2 kan anvendes.
- Sikkerhedsdatablad for den færdige kemikalieblanding, som anvendes i det svanemærkede produkt i henhold til bilag II i Reach (forordning 1907/2006/EG, med senere ændringer og tillæg).

07 Klassificering af indgående stoffer

Kravet omfatter alle indgående stoffer i den færdige kemikalieblanding, som indgår i produktet.

De indgående stoffer, som anvendes i kemikalieblandingen (fx blæk, maling, grafit, farvestift, farvekridt, kridt, lim og andre klæbestoffer) skal være klassificeret i henhold til gældende lovgivning (CLP-forordning 1272/2008 eller EU's præparatdirektiv 1999/45/EEC 2008 eller senere) og må ikke være klassificeret i henhold til tabel 7 nedenfor.

For produkter, som markedsføres til børn samt kontor-/hobbymaling og farvekridt findes ekstra krav, jf. tabel 7.

Bemærk, at for restmonomerer i polymere findes også et ekstra klassificeringskrav i O13.

Undtagelser:

- Undtaget fra dette krav er konserveringsmidler, som anvendes til konservering af kemikalieblandingen, med en eller flere af følgende faresætninger angivet med * i tabel 7 eller kombinationer heraf (se også krav O14 med begrænsning af samlet mængde konserveringsmidler. I krav O14 findes desuden undtagelse for etylhexylglycerin (der kan være selvklassificeret som H332), som hjælpermidel til konservering).
- Undtaget fra dette krav er isothiazolinoner, som anvendes til konservering af kemikalieblandingen og som ikke er tildelt en af risikosætningerne R33, R42, R49, R68 eller kombinationer heraf (yderligere krav til isothiazolinoner er angivet i O14).
- Undtaget fra dette krav er konserveringsmidler med R43/H317 i skrivedeskaber til voksne (se også krav O14 med begrænsning af samlet mængde konserveringsmidler).
- Undtaget fra dette krav er op til 1,0 % methanol i polyvinylalkohol, hvis der maksimalt indgår 0,12 % methanol fra polyvinylalkohol i det færdige produkt.
- Undtagelse for op til 1 % vandfri ammoniak CAS nr.: 7664-14-7 i råvaren.
- Undtaget fra dette krav er op til 10 ppm formaldehyd i hobbymaling med glans. Undtagelsen omfatter kun formaldehyd i bindemidlet (polymeren) og brug af denne undtagelse kræver, at det dokumenteres med test, at formaldehydniveaulet er på max. 10 ppm i den færdige hobbymaling målt med VdL-RL03-metoden, jf. VdL Guideline 03 eller anden ligeværdig metode.

Tabel 7: Liste over ikke tilladt klassificering af de indgående stoffer i den færdige kemikalieblanding, som anvendes i produktet (bemærk, at tabellen ikke skal ses som en oversættelsesnøgle mellem CLP- forordningen og EU's stofdirektiv).

CLP-forordning 1272/2008:		EU's stofdirektiv 67/548/EF:	
Signalord	Faresætning	Farebetegnelse	Risikosætning
Farlig, Carc. 1A eller 1B Farlig, Carc. 1A eller 1B Advarsel, Carc. 2	H350 H350i H351	Kræftfremkaldende T T Xn	R45 og/eller R49 R40
Farlig, Muta. 1A eller 1B Advarsel, Muta. 2	H340 H341	Mutagen T Xn	R46 R68
Farlig, Repr. 1A eller 1B Farlig, Repr. 1A eller 1B Advarsel, Repr. 2 Advarsel, Repr. 2 - -	H360 H360 H361 H361 H362 H362	Reproduktionsskadelig T T Xn Xn - -	R60 R61 R62 og/eller R63 R33 R64
Farlig, Acute Tox. 1 eller 2 Farlig, Acute Tox. 1 Farlig, Acute Tox. 2 Farlig, STOT SE 1	H330 H310 H300 H370	Meget giftig Tx Tx Tx Tx	R26 R27 R28 og/eller R39
Farlig, Acute Tox. 2 eller 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, STOT SE 1 Farlig, STOT RE 1	H330* eller H331* H301* H370* H372*	Giftig T T T T T	R23* R24* R25* R39* og/eller R48*
Advarsel, STOT RE 2 Farlig, Asp. Tox. 1 Advarsel, STOT SE 2	H373* H304 H371	Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R48* R65 og/eller R68
Nedenstående forbud omfatter kun produkter til børn samt kontor-/hobbymaling og farvekridt			
Farlig, Resp. Sens. 1 Advarsel, Skin Sens. 1	H334 H317	Sensibiliserende Xn Xi	R42 R43
Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4	H332* H312* H302*	Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R20* R21* R22*

Klassificeringen gælder i henhold til EU's stofdirektiv 67/548/EF med senere ændringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere ændringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassificering i henhold til EU's stofdirektiv eller CLP-forordningen anvendes. Efter overgangsperioden gælder kun klassificering i henhold til CLP-forordningen.

- Sikkerhedsdatablad i henhold til bilag II i Reach (forordning 1907/2006/EG, med senere ændringer og tillæg) for alle indgående råvarer i den færdige kemikalieblanding, som anvendes i produktet.
- Fuldstændig recept med alle stoffer der indgår i den færdige kemikalieblanding, som anvendes i det svanmærkede produkt. For alle stoffer skal følgende fremgå af recepten: funktion, kemisk navn, handelsnavn, INCI-betegnelse (International Nomenclature of Cosmetic Ingredients), eventuelt CAS nr., indgående mængde inklusive og eksklusive vand.

- Erklæring fra råvareproducent/-leverandør om, at kravet er opfyldt. Bilag 3 kan anvendes.
- Ved brug af undtagelse for op til 10 ppm formaldehyd indsendes test for formaldehyd i den færdige hobbymaling.

08 Tungmetaller

Kravet omfatter alle indgående kemiske stoffer i den færdige kemikalieblanding, som anvendes i produktet.

Kadmium, bly, krom VI, kviksølv, arsenik, barium (med undtagelse af bariumsulfat), selen*, kobolt og antimon må ikke indgå i de indgående kemiske stoffer.

* Selen er ikke et metal, men stoffet interagerer med mange metaller og opfører sig på samme måde i miljøet og er derfor medtaget i dette krav.

- Erklæring fra råvareproducent/-leverandør om, at kravet efterleves. Bilag 3 kan anvendes.

09 Flygtige organiske forbindelser (VOC)

Flygtige organiske forbindelser* inkl. flygtige aromatiske forbindelser (VAH) må ikke indgå i kemikalieblandingen.

* Flygtige organiske forbindelser defineres her som:

Organiske forbindelser med et damptryk over 0,01 kPa, ved 20°C,

For produkter under EU's direktiv (2004/42/EF) (bobbymaling) og råvarer, hvor damptryk ikke er angivet:

Organiske stoffer med et begyndelseskogepunkt som er lavere end eller lig med 250°C målt ved et normaltryk på 101,3 kPa.

Undtagelse:

Flygtige aromatiske forbindelser, der indgår som denatureringsmiddel i alkohol eller i organisk pigment/farvestoffer, er undtaget.

For skriveredskaber: overhead-, whiteboard-, tusch- og markeringspenne gives undtagelse for følgende flygtige organiske forbindelser i blækket:

- ethanol (CAS nr.: 64-17-5)
- isopropylalkohol (CAS nr.: 67-63-0)
- 1-propanol (CAS nr.: 71-23-8) kan indgå med op til 10 vægt % af den færdige kemikalieblanding

For hobbymaling, lim og tape tillades op til 3000 ppm flygtige organiske forbindelser som ikke er VAH'er (flygtige aromatiske forbindelser) i den færdige kemikalieblanding ("ready to use").

For lim og tape findes en undtagelse for propylenglycol i op til 5 vægt % i den færdige kemikalieblanding.

- Erklæring fra producent/leverandør af råvarer om VOC indhold i råvaren. Bilag 3 kan anvendes.
- Sammenstilling fra producent af kemikalieblanding, der viser beregningen af VOC indhold i den færdige kemikalieblanding, jf. kravet.

010 Halogenerede organiske opløsningsmidler

Den færdige kemikalieblanding må ikke indeholde halogenerede organiske opløsningsmidler. Der gælder følgende undtagelse:

Pigmenter, hvor indholdet af PCB (poly-chlorerede-biphenyler) indgår som en forurening eller en utilsigtet rest og indholdet af PCB er < 25 ppm i pigmentet.

PCB koncentrationen skal testes, jf. "Determination of low levels of chlorinated biphenyl impurities in pigments"¹, eller anden relevant testmetode fx "US EPA test method 608".

Bemærk national lovgivning om PFOA, hvis produktet skal sælges/markedsføres. I Norge er PFOA reguleret i «Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)», § 2-32.

- Erklæring fra producent/leverandør af råvarer der viser, at kravet efterleves. Bilag 3 kan anvendes. For pigmenter/farvestoffer anvendes også bilag 5. Ved brug af undtagelsen for pigment indsendes yderligere testrapport i henhold til kravet.

011 Hormonforstyrrende- og kandidatlistestoffer

Ingen af de indgående stoffer i kemikalieblandingen må være på EU's prioritetsliste over stoffer, der skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter kategori 1 eller 2*. Listen kan findes her:

http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf
(bilag L, side 238-)

*Kategori 1: Mindst ét studie angiver bevis for hormonforstyrrende effekt i en intakt organisme. Kategori 2: Potentiale for hormonforstyrrende effekt. In vitro data indikerer potentiale for hormonforstyrrende effekt i en intakt organisme. Inkluderer også effekter in-vivo som kan være fremkommet gennem hormonforstyrrelse. Kan inkludere strukturel analyse og metaboliske overvejelser.

Ingen af de indgående stoffer i kemikalieblandingen må være på EU's kandidatliste i henhold til REACH, 1907/2006/EC artikel 59, stk. 10 på Kemikalieagenturets (ECHA) hjemmeside. I baggrundsdokumentet findes link til listen.

- Erklæring fra råvareproducent/-leverandør om, at kravet efterleves. Bilag 3 kan anvendes. For kuglepenne og rollerballpenne anvendes bilag 4.

012 Carbon Black

Kravet gælder kun produkter til børn samt maling og farvekridt.

Ved anvendelse af Carbon Black i kemikalieblandingen må det samlede indhold af nedenstående PAH'ere ikke være mere end 0,2 mg/kg færdig kemikalieblanding.

- Benzo[A]Pyrene, CAS nr.: 50-32-8
- Benzo[E]Pyrene, CAS nr.: 192-97-2
- Benzo[A]Anthracene, CAS nr.: 56-55-3
- Dibenzo[A,H]Anthracene, CAS nr.: 53-70-3
- Benzo[B]Fluoranthene, CAS nr.: 205-99-2
- Benzo[J]Fluoranthene, CAS nr.: 205-82-3
- Benzo[K]Fluoranthene, CAS nr.: 207-08-9
- Chrysene, CAS nr.: 218-01-9

- Erklæring eller testrapport fra Carbon Black leverandør, der viser indhold af de nævnte PAH'ere samt beregning fra ansøger der viser, at kravet efterleves.

013 Restmonomerer i polymeren

Kravet gælder for produkter, hvor polymeren udgør 1 vægt % eller mere af den færdige kemikalieblanding.

Totalindholdet af restmonomerer i polymeren må højst være 100 ppm (100 mg/kg polymer) målt på nyproduceret polymerdispersion, for restmonomerer klassificerede i en eller flere klasser som angives i tabel 13.

¹ Chemosphere, 1984, 13(4), 499-506

Der er undtagelse for kravet for vinylacetat i op til 1000 ppm i polymeren.

Tabel 13: Klassificering af restmonomerer.

CLP-forordning 1272/2008:		EU's stofdirektiv 67/548/EF:	
Signalord	Faresætning	Farebetegnelse	Risikosætning
Farlig, Carc. 1A eller 1B Farlig, Carc. 1A eller 1B Advarsel, Carc. 2	H350 H350i H351	Kræftfremkaldende T T Xn	R45 og/eller R49 R40
Farlig, Muta. 1A eller 1B Advarsel, Muta. 2	H340 H341	Mutagen T Xn	R46 R68
Farlig, Repr. 1A eller 1B Farlig, Repr. 1A eller 1B Advarsel, Repr. 2 Advarsel, Repr. 2 - -	H360 H360 H361 H361 H362 H362	Reproduktionsskadelig T T Xn Xn - -	R60 R61 R62 og/eller R63 R33 R64
Farlig, Acute Tox. 1 eller 2 Farlig, Acute Tox. 1 Farlig, Acute Tox. 2 Farlig, STOT SE 1	H330 H310 H300 H370	Meget giftig Tx Tx Tx Tx	R26 R27 R28 og/eller R39
Farlig, Acute Tox. 2 eller 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, STOT SE 1 Farlig, STOT RE 1	H330 eller H331 H331 H301 H370 H372	Giftig T T T T T	 R23 R24 R25 R39 og/eller R48
Advarsel, STOT RE 2 Farlig, Asp. Tox. 1 Advarsel, STOT SE 2	H373 H304 H371	Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R48 R65 og/eller R68
Farlig, Resp. Sens. 1 Advarsel, Skin Sens. 1	H334 H317	Sensibiliserende Xn Xi	R42 R43
Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4	H332 H312 H302	Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R20 R21 R22

Klassificeringen gælder i henhold til EU's stofdirektiv 67/548/EF med senere ændringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere ændringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassificering i henhold til EU's stofdirektiv eller CLP-forordningen anvendes. Efter overgangsperioden gælder kun klassificering i henhold til CLP-forordningen.

- Erklæring fra polymerproducent om, at kravet er opfyldt. Bilag 6 kan anvendes.
- Specifikationer og/eller analyseresultat fra polymerproducent der understøtter, at kravet er opfyldt.

014 Konserveringsmiddel

Konserveringsmidler, som tilsættes kemikalieblandingen eller indgående stoffer, må ikke være bioakkumulerbare.

Et stofs biologiske akkumulerbarhed kan testes på fisk i henhold til OECD's testanvisninger 305 A-E. Hvis stoffets biologiske koncentrationsfaktor (BCF) er ≥ 500 anses stoffet for at være bioakkumulerbart, og hvis BCF

< 500 anses stoffet for at være ikke-bioakkumulerbart. Hvis ikke andet er påvist, vurderes stoffer at være bioakkumulerbare, hvis $\log K_{ow} \geq 4$ i henhold til OECD testanvisninger 107 eller 117 eller tilsvarende.

Hvis der findes en målt BCF-værdi, skal højest målte anvendes i stedet for $\log K_{ow}$. Det betyder, at et stof med $\log K_{ow} \geq 4$ ikke betragtes som bioakkumulerbart, hvis højest målte BCF er < 500.

For hele produktgruppen:

Det totale indhold af blandingen af 5-klor-2-metyl-2H-isotiazol-3-on (CAS nr.: 26172-55-4) og 2-metyl-2H-isotiazol-3-on (CAS nr.: 2682-20-4) (3:1) i kemikalieblandingens må ikke overstige 15 ppm (0,0015 vægt %, 15 mg/kg).

Det totale indhold af konserveringsmidler, der er undtaget for visse klassificeringer i krav O7, må ikke overstige 200 ppm (0,0200 vægt %, 200 mg/kg). Der tillades dog et indhold af phenoxyethanol på op til 10000 ppm (1,0000 vægt %). Hvis der anvendes en kombination af phenoxyethanol og etylhexylglycerin tillades op til 6000 ppm (0,6000 vægt %) af phenoxyethanol og op til 600 ppm (0,0600 vægt %) af etylhexylglycerin.

For maling og skrivedskaber:

Det totale indhold af isothiazolinonforbindelser i kemikalieblandingens må ikke overstige 100 ppm (0,01 vægt %, 100 mg/kg).

For viskelæder, lim og klæbemiddel i tape:

Det totale indhold af isothiazolinonforbindelser i kemikalieblandingens må ikke overstige 150 ppm (0,015 vægt %, 150 mg/kg).

- Erklæring fra råvareproducent/-leverandør for alle indgående råvarer der viser, at kravet efterleveres. Bilag 3 kan anvendes.

015 Parfume, aromaer og andre duftstoffer

Parfume, aromaer eller andre duftstoffer (fx i form af æteriske olier, planteolier og planteekstrakter) må ikke indgå i kemikalieblandingens.

- Erklæring fra råvareproducent/-leverandør for alle indgående råvarer om, at kravet efterleveres. Bilag 3 kan anvendes. For kuglepenne og rollerballpenne anvendes bilag 4.

016 Nanopartikler

Produktet må ikke indeholde nanopartikler (fra nanomateriale*).

Polymeremulsioner betragtes ikke som nanomateriale.

Der gives undtagelse for kravet for følgende:

- Pigment**
- Syntetisk amorf silikat***

* Definitionen af nanomaterialer følger EU kommissionens definition af nanomaterialer fra 18. oktober 2011: "Nanomateriale": et naturligt, tilfældigt opstået eller fremstillet materiale, der består af partikler i ubundet tilstand eller som et aggregat eller som et agglomerat, og hvor mindst 50 % af partiklerne i den antalsmæssige størrelsesfordeling i en eller flere eksterne dimensioner ligger i størrelsesintervallet 1-100 nm.

»Partikel«, »agglomerat« og »aggregat« således:

a) »partikel«: et meget lille stykke stof med veldefinerede fysiske grænser.

b) »agglomerat«: en samling løst bundne partikler eller aggregater, hvor det resulterende eksterne overfladeområde svarer til summen af de enkelte komponenters overfladeområde.

c) »aggregat«: en partikel, der består af tæt bundne eller sammensmeltede partikler.

** Nanotitandioxid regnes ikke som pigment.

*** Dette gælder traditionel syntetisk amorf silikat i bulk form. Overfladebehandlet silika kan ikke indgå.

- Erklæring fra råvareleverandører (foruden polymeremulsion, pigment og syntetisk amorf silikat) om, at råvaren ikke indeholder nanomateriale i henhold til kravets definition. Bilag 3 kan anvendes.

2.3 Træråvarer, papir, karton og papirmasser

Følgende krav omfatter papir, karton, papirmasser, finér og massivt træ, som er anvendt i produktet, hvis det indgår med mere end 10 vægt % i det færdige produkt. Kravene gælder også, hvis råvarerne/materialerne indgår med mere end 10 vægt % i primæremballagen, spolen, applikationsdele eller andre dele, som medfølger det svanemærkede produkt.

For papir, karton og masser kan ansøger vælge enten at efterleve og dokumentere krav O17 nedenfor eller alternativt krav til O17 i bilag 13.

For massivt træ, finér og bambus kan ansøger vælge enten at efterleve og dokumentere krav O18 og O19 eller vælge det reviderede krav til træråvarer (både A og B) i bilag 14. Det er ikke muligt at blande krav O18 og O19 med de reviderede krav A og B i bilag 14.

O17 Papir, karton og masser

Kravet gælder ikke papiretiketter, som klistres på produktet.

Årligt skal mindst:

1. 30 % af fiberråvaren i papir, karton eller masse komme fra områder, hvor driften er certificeret efter skovstandard og certificeringssystem angivet i bilag 8c eller er certificeret som økologisk dyrket eller at dyrkningen er under omstilling mod en økologisk produktion, eller
2. 75 % af fiberråvaren i papir, karton eller masse skal være returfiber, høvlspåner eller savsmuld, eller
3. En kombination af 1 og 2. Hvis fiberråvaren i papir, karton eller masse består af mindre end 75 % returfiber, skal andelen fiberråvarer, som kommer fra certificerede områder, beregnes ud fra følgende formel:

Krav på andel fiberråvare fra certificerede områder i papir, karton eller masse (Y):

$$Y (\%) \geq 30 - 0,4x$$

hvor x = andel returfiber, høvlspån eller savsmuld.

- Erklæring og evt. beregning fra papir-, karton- eller masseproducent om, at kravet efterleves. Erklæringen skal indeholde navnet på papir, kartonen eller massen. Bilag 7 kan anvendes.
- Ved anvendelse af punkt 1 eller 3 skal papir-, karton- eller masseproducent indsende kopi af relevant skovbrugscertifikat, som lever op til de retningslinjer for skovcertificering og økologisk dyrkning, som findes beskrevet i bilag 8c.

O18 Massivt træ, finér og bambus - oprindelse og sporbarhed

Råvarer, som udvindes for anvendelse til produktdele af massivt træ, finér og bambus som råvare til skriveredskaber, pensler og produktemballage, skal efterleve følgende krav.

Sekundære råvarer fra træer som fx palmeblade er undtaget kravet.

- Angiv navn (latinsk og et nordisk sprog eller engelsk) samt geografisk oprindelse (land/delstat og region/provins/kommune) og leverandører for de træråvarer som benyttes.
- Der skal være sporbarhed på alle råvarer.
- Licenshaveren skal have en nedskrevet rutine for bæredygtig bambus- og træforsyning.
- Træ og bambus må ikke komme fra:

- beskyttede områder eller områder som er under behandling for at blive beskyttede områder
- uklare ejerforhold eller brugsrettigheder
- genmodificeret træ eller bambus

Desuden må driften af skoven ikke ødelægge eller skade:

- Naturskov, biodiversitet, særlige økosystemer og vigtige miljøfunktioner.
- Sociale og kulturelle bevaringsværdier.

Nordisk Miljømærkning kan kræve yderligere dokumentation, hvis der er usikkerhed om råvarens oprindelse.

- ☒ Navn (latinsk og et nordisk sprog eller engelsk) samt geografisk oprindelse (land/delstat og region/provins/kommune) for de bambus- og træråvarer som benyttes. Bilag 8a skal benyttes.
- ☒ System for sporbarhed skal beskrives. Sporbarhedscertifikat (Chain of Custody Certificate) kan anvendes som dokumentation for punkt 2.
- ☒ Skriftlige rutiner for at sikre bæredygtig bambus- og træforsyning. Krav om sporbarhedscertifikat fra underleverandører kan anvendes som del af en rutine. Rutinen skal sikre opdaterede lister over alle leverandører.

019 Certificeret massivt træ, finér og bambus

Kravet omfatter træprodukter, som udvindes for anvendelse til produktdele af massivt træ, finér og bambus som råvarer til skriveredskaber og hobbymaling.

70 vægt % af alt træ til dele af massivt træ og finér og 70 % af alt bambus skal komme fra certificeret skovbrug. Alternativt kan bambus være økologisk dyrket eller dyrkningen under omlægning mod økologisk produktion.

Kravet kan dokumenteres som indkøbt træ og bambus på årsbasis. Certificeringen skal være udført af en uafhængig tredjepart.

Certificeringen skal være efter en gældende skovbrugsstandard, som opfylder kravene til standard og certificeringssystem angivet i bilag 8c.

- ☒ Andel (%) af certificeret træ eller bambus, som indgår i ansøgerens svanemærkede produktion på årsbasis. Bilag 8b kan anvendes.
- ☒ Kopi af skovbrugscertifikat som er underskrevet og godkendt af et certificeringsorgan. Nordisk Miljømærkning kan kræve yderligere dokumentation for at vurdere, om kravene til standard, certificeringssystem og certificeret andel er opfyldt. Fx kopi af certificeringsorganets godkendelsesrapport, kopi af skovstandarden inklusiv navn, adresse og telefonnummer til organisationen, som har udformet standarden samt referencer til personer, som repræsenterer parter og interessegrupper, der er inviteret til at deltage i udviklingen af skovstandarden.

2.4 Metal

Metalkravene gælder både metal i produktet inkl. hylstre og beholdere.

020 Tungmetaller

Metaldele må ikke indeholde krom VI, nikkel, kviksølv, bly eller kadmium.

Overfladebehandling med krom, nikkel, bly, kadmium eller zink må ikke forekomme.

Der er undtagelse for kravet for metaldele uden hudkontakt og som vejer mindre end 5 g, samt undtagelse for spidsen i kuglepenn.

Med "spidsen" menes kun den metaldele, som holder kuglen i kuglepennen.

Kravet gælder ikke forureninger fra råvareproduktion eller oparbejdning. Som forureninger regnes rester fra råvareproduktion/oparbejdning, som indgår i metaller i koncentrationer < 100 ppm. Stoffer som er bevidst tilsat en råvare eller indgår med et formål, regnes ikke som forurening uanset koncentrationen. Se definition af forureninger i afsnit 1.1.

- Erklæring fra metalleverandør/-producent for metaldele omfattet af kravet om, at kravet er opfyldt. Bilag 9 kan anvendes.

2.5 Plast og gummi

Krav O21 og krav O22 gælder alle plastdele (både virgin og recirkuleret plast), der indgår med mere en 1 vægt % i det færdige produkt, krav O21 og krav O23 gælder alt gummi, uanset vægtandel i produktet. Kravene omfatter produktet inkl. beholdere, applikationsdele og hylstre. Krav O22 omfatter også evt. primæremballage, jf. definition i afsnit 1.1.

O21 Tilsætninger i plast og gummi

Følgende tilsætningsstoffer må ikke aktivt tilsættes masterbatch eller kompond for plast/plastdele og gummi:

- pigmenter og tilsætningsstoffer baseret på bly, tin, kadmium, krom VI og kviksølv og deres forbindelser
- ftalater
- halogenerede organiske forbindelser generelt (inkluderer klorerede polymerer, PVC, klorparaffiner, fluorforbindelser og flammehæmmere)
- kræftfremkaldende-, mutagene- og reproduktionsskadelige forbindelser (kategori 1 og 2)

Kravet omfatter tilsætninger tilsat masterbatch eller kompond. Kravet omfatter ikke selve polymerproduktionen.

Kravet gælder alle indgående stoffer i behold til definitionen i afsnit 1.1. Se definition af forureninger i afsnit 1.1.

- Dokumentation fra masterbatch- og kompondproducent/-leverandør i henhold til bilag 10.

O22 PVC og PVDC

Polyvinylchlorid (PVC) og polyvinylidichlorid (PVDC) må ikke indgå i produkt eller emballage.

- Erklæring fra producent om, at PVC og PVDC ikke indgår.

O23 Naturlatex og syntetisk latex (SBR)

Indholdet af 1,3-butadien skal være mindre end 1 mg/kg latex.

Indholdet af nedenstående PAH'ere må samlet ikke være mere end 0,2 mg/kg latex.

- Benzo[A]Pyrene, CAS nr.: 50-32-8
- Benzo[E]Pyrene, CAS nr.: 192-97-2
- Benzo[A]Anthracene, CAS nr.: 56-55-3
- Dibenzo[A,H]Anthracene, CAS nr.: 53-70-3
- Benzo[B]Fluoranthene, CAS nr.: 205-99-2
- Benzo[J]Fluoranthene, CAS nr.: 205-82-3
- Benzo[K]Fluoranthene, CAS nr.: 207-08-9
- Chrysene, CAS nr.: 218-01-9

Forureningsgrænsen på 100 ppm gælder dermed ikke i dette krav.

- Testprotokol fra test af indhold af 1,3-butadien og de i kravet angivne PAH'ere i latex, der viser, at kravet efterleves. Bilag 10 kan anvendes.

2.6 Parfume og overfladebehandling

024 Parfume, aromaer og andre duftstoffer

Parfume, aromaer eller andre duftstoffer (fx i form af æteriske olier, planteolier og planteekstrakter) må ikke tilsættes i materialer i produktet.

- Erklæring fra ansøger om, at kravet efterleves. Bilag 11 kan anvendes.

025 Overfladebehandling eller foliering

Ved overfladebehandling eller foliering af blyanter, træfarveblyanter og lignende skal følgende krav i kriterierne efterleves:

Lakker og anden overfladebehandling (ikke folier) skal efterleve krav O6 og krav O11 i afsnit 2.2.

Folier til overfladebehandling skal efterleve krav O21 i afsnit 2.5.

Der er dog undtagelse for kravet for print af tekst/logo og Svanemærket.

- Erklæring fra producent/leverandør af overfladebehandling eller foliering om, at kravet er opfyldt. Bilag 10 kan anvendes for folier og bilag 12 kan anvendes for anden overfladebehandling.

2.7 Brugs- og kvalitetskrav

026 Emballage/holdere

For filtpenne, maling og lim skal emballagen/holderen kunne genlukkes, så produktet ikke udtørres.

- Foto eller produktblad der viser, at emballagen kan genlukkes, så produktet ikke udtørres.

027 Børnesikkerhed

Produkter der markedsføres som produkter til børn, skal opfylde myndighedskrav for børnesikkerhed samt opfylde krav for CE-mærkning i henhold til relevante dele i standarden for legetøjssikkerhed.

- Erklæring fra ansøger om, at kravet er opfyldt.

Kvalitetskrav

Kvalitetskrav O28 til O35 er inddelt i følgende undergrupper efter produkttype og funktion:

- Kontor- og hobbymaling
- Kontor- og hobbylim
- Kontor- og hobbytape
- Skriveredskaber:
  - med flydende farve eller blæk (ej whiteboardpenne)
  - whiteboardpenne
  - blyanter
  - pasteller, farveblyanter og farvekridt

028 Kvalitetskrav til kontor- og hobbymaling

Producenten af kontor- og hobbymaling skal have en kvalitetsprocedure for at teste malingens viskositet for hver batch for at sikre, at den ønskede viskositet er opnået inden for et defineret interval. Her er undtagelse for specifikke farvetyper, hvor viskositeten tilsigtet er tæt på vands, som fx flydende akvarelfarve.

Viskositeten skal være lagerstabil. Lagerstabiliteten dokumenteres med en test af lagringstid på 2 måneder/56 døgn i henhold til ISO 3219-93.

Producenten af kontor-/hobbymaling skal have en kvalitetsprocedure for at teste, at malingen er homogen blandet (fx ikke er kornet) for hver batch.

Malingens glanstal bestemmes og det skal fremgå af produktetiket, om malingen er blank, halvblank, halvmat, mat, eller helmat. Glanstallet måles i henhold til ISO 2813-94 Glans: Malinger og lakker. Bestemmelse af film for ikke-metalliske malinger ved 20°, 60° og 85°.

Tabel 28: Glansintervaller.

Glanstype	Glansinterval		
	20° Glans	60° Glans	85° Glans
Blank	45-90	70-95+	-
Halvblank	5-45	25-70	-
Halvmat	-	15-25	10-40
Mat	-	2-15	5-25
Helmat	-	1-10	1-10

- Beskrivelse af kvalitetsprocedure for test af malingens viskositet der sikrer, at ønsket viskositet er opnået ved hver batch med angivelse af, hvilken viskositet der efterstræbes.
- Beskrivelse af kvalitetsprocedure for test af malingens homogenitet ved hver batch.
- Dokumentation i form af lagringstest på 2 måneder/56 døgn, jf. ISO 3219-93, som styrker, at malingen ikke separerer under lagring.
- Dokumentation for den angivne glanstype i henhold til ISO 2813-94 samt etiket der viser, at glanstype er angivet.

029 Kvalitetskrav til kontor- og hobbylim

Det skal ud fra kvalitetstests dokumenteres, at limen har en god kvalitet ved brug i den funktion og til de materialer, som produktet markedsføres til (på produkt, produktblad eller andet sted).

Produktets kvalitet bedømmes ud fra følgende 3 parametre:

- Limens effektivitet udtrykt som vedhæftning sammenholdt med anvendt mængde
- Limens konsistens (en den for tynd, for tyk eller klumper den)
- Limen er let applikerbar

Det svanemærkede produkt skal testes mod et referenceprodukt. Referenceproduktet skal være et tilsvarende produkt fra en anden producent på det nordiske marked. Valg af referenceprodukt skal motiveres i testrapporten. Testen skal udføres som laboratorietest, hvor laboratoriet efterlever krav angivet i afsnittet ”Testinstitut”.

Effektivitetstesten skal udføres med mindst 20 replikater og i 80 % af disse replikater skal det svanemærkede produkt være mindst lige så godt eller bedre end referenceproduktet. Valg af test skal begrundes i forhold til, hvordan den tester for netop de egenskaber, som limen markedsføres med.

- Testrapport der viser, at kravet efterleves.

O30 Kvalitetskrav til kontor- og hobbytape

Det skal dokumenteres, at tapen har god kvalitet i henhold til den funktion, som den markedsføres til. Nedenstående krav skal efterleves i forhold den funktion, som tapen markedsføres til.

Kontortape:

- Klæbeevne til stål målt efter EN 1939: på mindst 1,5 N/cm
- Brudstyrke målt efter EN 14410: på mindst 2,5 daN/cm
- Forlængelse ved brud målt efter EN 14410: på mindst 20 %

Dekorativ tape/korrekturtape:

- Klæbeevne til stål målt efter EN 1939: på mindst 1,5 N/cm
- Brudstyrke målt efter EN 14410: på mindst 2 daN/cm
- Forlængelse ved brud målt efter EN 14410: på mindst 20 %

Pakketape:

- Klæbeevne til stål målt efter EN 1939: på mindst 4 N/cm
- Brudstyrke målt efter EN 14410: på mindst 300 N/100 mm bredde
- Forlængelse ved brud målt efter EN 14410: på mindst 100 %

Flytbar tape:

- Brudstyrke målt efter EN 14410: på mindst 2 daN/cm
- Forlængelse ved brud målt efter EN 14410: på mindst 20 %

Testrapport for test angivet i kravet der viser, at kravet efterleves i henhold til den funktion, som tapen markedsføres til.

O31 Kugle- og rollerballpenne med blæk eller gel

Pennens skrivelængde skal efterleve kravniveau for skrivelængde angivet for den pågældende type af pen i relevant tabel nedenfor. Skrivelængden skal testes i henhold til den angivne teststandard i tabellen. Kravniveauerne er angivet for penne med refill mulighed, da dette er et krav for svanemærkede kuglepenne, jf. O4.

Der skal redegøres for, at pennen inkl. hylster har en høj kvalitet. Levetiden skal minimum svare til brug af pennen i 2 gange skrivelængden af en blækpatron, jf. tabellerne i dette krav.

Tabel 31.1: Krav til skrivelængde for kuglepenne ISO 12 757.

Kuglepenne testes i henhold til ISO 12 757 del 1 (artikel 5):		
Bred spids	(diameter > 1,05 mm)	med refill 1000 m
Medium spids	(1,05 mm > diameter > 0,85 mm)	med refill 1500 m
Fin spids	(0,85 mm > diameter > 0,65 mm)	med refill 2000 m
Ekstra fin spids	(0,65 mm > diameter)	med refill 2500 m

Tabel 31.2: Krav til skrivelængde for rollerballpenne ISO 14 145.

Rollerballpenne testes i henhold til ISO 14 145 del 1 (artikel 5):		
Bred spids	(diameter > 1,2 mm)	med refill 200 m
Medium spids	(1,2 mm > diameter > 0,75 mm)	med refill 400 m
Fin spids	(0,75 mm > diameter > 0,55 mm)	med refill 600 m
Ekstra fin spids	(0,55 mm > diameter)	med refill 800 m

Tabel 31.3: Krav til skrivelængde for rollerballpenne med gelblæk ISO 27668:2009 Gel ink ball pens and refills.

Rollerballpenne med gelblæk testet i henhold til ISO 27668:2009 Gel ink ball pens and refills:		
Bred spids	(diameter > 1,2 mm)	med refill 100 m
Medium spids	(1,2 mm > diameter > 0,75 mm)	med refill 200 m
Fin spids	(0,75 mm > diameter > 0,55 mm)	med refill 400 m
Ekstra fin spids	(0,55 mm > diameter > 0,40 mm)	med refill 600 m

- Testrapport i henhold til kravet der viser, at kravet efterleves.
- Redegørelse for, at pennens (inkl. hylster) levetid er 2 gange skrivelængden af en blækpatron.

032 Markeringspenne/filtpenne (ikke whiteboardpenne)

Pennen skal testes for resistens mod fuldstændig udtørring. Det skal dokumenteres, at pennen kan ligge uden prop i tidsrummet beskrevet nedenfor i tabel 31, efterfulgt af 1 time med prop, hvorefter pennen stadig er skrivbar.

Tabel 32: Markeringspenne/filtpenne.

Markeringspenne og deres blæk skal have en kapacitet for ikke at udtørre fuldstændigt inden for følgende tidsrum:		
	Tid uden prop	Restituering tid med prop
Permanente markeringspenne	5 h	1 h
Ikke-permanente markeringspenne	5 h	1 h
Filtfarvepenne med afvaskbart blæk	48 h	1 h
Filtfarvepenne med ekstra afvaskbart blæk	48 h	1 h

Testen udføres under følgende forhold: Pennen uden prop/låg placeres horisontalt med spidsen nedad i et klimakammer med kontrolleret temperatur og luftfugtighed i henhold til ISO 554 Standard "Atmospheres for conditioning and/or testing". Temperatur og luftfugtighed holdes på henholdsvis 23°C og 50 % RH under testen. Efter den angivne tid i tabel 31 testes pennen for skrivbarhed.

- Dokumentation i form af testrapport der viser, at pennen ikke udtørres i henhold til kravet.

033 Filtpenne (kun whiteboardpenne)

Farven skal kunne tørres af et whiteboard med whiteboardsvamp.

Pennen skal testes for resistens mod fuldstændig udtørring. Det skal dokumenteres, at pennen kan ligge mindst 5 timer uden prop efterfulgt af 1 time med prop, hvorefter pennen stadig er skrivbar.

Testen udføres under følgende forhold:

Pennen uden prop/låg placeres horisontal med spidsen nedad i et klimakammer med kontrolleret temperatur og luftfugtighed i henhold til ISO 554 Standard atmospheres for conditioning and/or testing. Temperatur og luftfugtighed holdes på henholdsvis 23°C og 50 % RH under testen.

Efter 5 timer uden prop og efterfulgt af 1 time med prop testes pennen for skrivbarhed.

- Dokumentation i form af testrapport der viser, at pennen ikke udtørres i henhold til kravet.

034 Blyanter og blyantstifter

Hårdheden defineret ved den Europæiske skala (H-B), jf. tabel 33 for blyanter og blyantstifter skal testes i henhold til ISO 15184 eller BS 3900-E19. Den testede hårdhed skal fremgå af blyant- eller blyantstiftemballagen. Tilsvarende standarder kan anvendes efter godkendelse af Nordisk Miljømærkning.

Tabel 34: Hårdhedsskala for blyanter og blyantstifter.

9H	8H	7H	6H	5H	4H	3H	2H	H	F		HB	B	2B	3B	4B	5B	6B	7B	8B	9B			
Hardest	→					Medium						→					Softest						

- Testrapport der viser, at hårdhed er testet i henhold til en af de angivne standarder i kravet samt foto der viser, at hårdheden fremgår af blyant eller blyantstift.

035 Pasteller, farvekridt og farveblyanter

Kridtet, farvekridtet og farveblyanten skal testes for en tilfredsstillende kvalitet i forhold til de egenskaber, som produktet markedsføres med enten direkte eller indirekte i form af produkttype. Testen kan være ansøgerens interne kvalitetstest, en forbrugertest med mindst 10 uafhængige testpersoner eller en test, hvor man sammenligner med et ligeværdigt produkt, for eksempel en triangeltest. Ved forbrugertest skal testen vise, at mindst 80 % er tilfredse med produktet.

- Beskrivelse af testen inklusive den valgte metodik samt testresultatet. Hvis en brugertest anvendes, skal en kopi af de udfyldte og underskrevne testrapporter sendes ind. Desuden skal en rapport, der beskriver hvilke og hvor mange der er blevet udspurgt samt en sammenfatning af resultaterne, vedlægges.

036 Viskelæder

Viskelæderet skal testes for en tilfredsstillende effektivitet/kvalitet i forhold til at kunne fjerne blyantstreg fra papir, uden at viskelæderets farve smitter af på papiret. Testen kan være ansøgerens interne kvalitetstest, en forbrugertest med mindst 10 uafhængige testpersoner eller en test, hvor man sammenligner med et ligeværdigt produkt, for eksempel en triangeltest. Ved forbrugertest skal testen vise, at mindst 80 % er tilfredse med produktet.

- Beskrivelse af testen inklusive den valgte metodik samt testresultatet. Hvis en forbrugertest anvendes, skal en kopi af de udfyldte og underskrevne testrapporter sendes ind. Desuden skal en rapport, der beskriver hvilke og hvor mange der er blevet udspurgt samt en sammenfatning af resultaterne, vedlægges.

2.8 Etiket, forbrugeroplysning og retursystem**037 Information til kunden**

Licenshaveren skal anbefale, at der anvendes refill for de produkttyper, hvor det skal tilbydes i henhold til krav O4. Denne information skal fremgå af evt. produkt, etiket, emballage eller produktblad.

- Foto af produkt, etiket, emballage eller produktblad.

038 Retursystem

Den nordiske kriteriegruppe besluttede den 9. oktober 2017 at fjerne dette krav.

3 Kvalitets- og myndighedskrav

For at sikre, at Svanekravene opfyldes skal følgende rutiner være implementeret.

Hvis producenten har et certificeret miljøledelsessystem iht. ISO 14 001 eller EMAS, hvor følgende rutiner er implementeret, er det tilstrækkeligt at den akkrediterede revisor bekræfter, at kravene implementeres.

039 Ansvarlig for Svanen

Der skal findes en person på virksomheden, der er ansvarlig for at Svanens krav opfyldes samt en kontaktperson, der har forbindelse til Nordisk Miljømærkning.

Organisationsstruktur som viser de ansvarlige for ovenstående.

040 Dokumentation

Licenshaveren skal kunne fremvise en kopi af ansøgningen samt fakta- og beregningsmateriale (inklusive testrapporter, dokumenter fra underleverandører og lignende) for den dokumentation, som sendes ind i forbindelse med ansøgningen.

Kontrolleres på stedet.

041 Produktets kvalitet

Licenshaveren skal garantere, at kvaliteten på den Svanemærkede kontor- eller hobbyartikel ikke forringes i løbet af licensens gyldighedstid.

Rutiner for at udarbejde og ved behov varetage reklamationer/klager angående kvaliteten på de Svanemærkede produkter.

042 Planlagte ændringer

Planlagte produktmæssige og markedsmæssige ændringer, der påvirker Svanekravene, skal skriftligt meddeles Nordisk Miljømærkning.

Rutiner, der viser, hvordan planlagte produktmæssige og markedsmæssige ændringer håndteres.

043 Uforudsete afvigelser

Uforudsete afvigelser, der påvirker Svanekravene, skal rapporteres skriftligt til Nordisk Miljømærkning samt journaliseres.

Rutiner, som viser, hvordan uforudsete afvigelser håndteres.

044 Sporbarhed

Licenshaveren skal kunne spore den Svanemærkede produkt i produktionen.

Beskrivelse/rutiner for hvordan kravet opfyldes.

045 Love og forordninger

Licenshaveren skal sikre, at gældende bestemmelser for sikkerhed, arbejdsmiljø, miljølovgivning og anlægsspecifikke betingelser/koncessioner følges på samtlige produktionssteder for det Svanemærkede produkt.

Der kræves ingen dokumentation, men Nordisk Miljømærkning kan inddrage licensen, hvis kravet ikke opfyldes.

Regler for Svanemærkning af produkter

Når Svanemærket anvendes, skal produktets licensnummer fremgå.

Mere information om regler, afgifter og grafiske retningslinjer findes på www.ecolabel.dk/retningslinjer

Efterkontrol

Nordisk Miljømærkning kan kontrollere, at produktet opfylder Svanens krav, også efter at der bevilliges en licens. Det kan fx ske ved besøg på stedet eller stikprøvekontrol.

Hvis det viser sig, at produktet ikke opfylder kravene, kan licensen trækkes tilbage.

Der kan også tages stikprøver i handlen og disse kan analyseres af et upartisk laboratorium. Hvis kravene ikke opfyldes, kan Nordisk Miljømærkning kræve, at licenshaveren betaler analyseomkostningerne.

Testinstitut

Det anvendte testinstitut/laboratorium skal være kompetent og upartisk i henhold til nedenstående:

Laboratoriet skal opfylde de almene krav i standarden EN ISO 17025 eller være et officielt GLP-godkendt laboratorium. Ansøgeren skal svare for dokumentation og analyseomkostninger.

Producentens interne analyselaboratorium kan godkendes til at udføre kvalitetstest, hvis følgende efterleves:

- Producenten har et kvalitetssystem, hvor kvalitetstest indgår og som er certificeret i henhold til ISO 9000-serien.
- Ved sammenlignede test skal prøver anonymiseres for testlaboratorium.

Hvor længe gælder licensen?

Nordisk Miljømærkning fastsatte kriterierne for Kontor- og hobbyartikler den 11. december 2013 og de gælder til og med 31. december 2018.

Forankringsgruppen godkendte den 18. september 2014 justeringer i krav O13, så kravet nu også indholder fare- og r-sætninger. Forankringsgruppen godkendte den 27. november 2014 justeringer i krav O7 og O14 i forhold til anvendelse af anden konservering end isothiazolinoner. Den 17. november 2014 besluttede Foreningens bestyrelse at fjerne O46 Markedsføring. Den nye version hedder 4.1.

Nordisk Kriteriechefgruppe godkendte den 4. februar 2015 justeringer i krav O6, så forbud mod klassificering med H318/R41 nu kun omfatter produkter, der markedsføres til børn, samt kontor-/hobbymaling og farvekridt. Den nye version hedder 4.2.

Nordisk kriteriegruppe besluttede den 7. februar 2017 at forlænge kriterierne med 24 måneder til den 31. december 2020. Den nye version hedder 4.3.

Nordisk kriteriegruppe besluttede den 15. maj 2017 at indsætte Svanens nye skovkrav som et alternativ til dagens skovkrav. Den nye version hedder 4.4.

Nordisk kriteriegruppe besluttede den 7. juni 2017 at justere krav O7 med hensyn til formaldehyd i binderen i hobbymaling. Den nye version hedder 4.5.

Den 9. oktober 2017 besluttede Nordisk Miljømærkning at fjerne krav O38 Retursystem. Nordisk Miljømærkning besluttede den 13. juni 2018 at justere krav O5 med hensyn til design af enkeltemballage. Den nye version hedder 4.6.

Nordisk Miljømærkning besluttede den 8. november 2018 at justere krav O7 med hensyn til undtagelse for methanol i polyvinylalkohol. Den nye version hedder 4.7.

Nordisk Miljømærkning besluttede den 15. november 2018 at forlænge kriterierne med 24 måneder til den 31. december 2022. Den nye version hedder 4.8.

Nordisk Miljømærkning besluttede den 5. marts 2019 at justere krav O14 med ny undtagelse for op til 1000 ppm phenoxyetanol. Den nye version hedder 4.9.

Nordisk Miljømærkning besluttede den 3. september 2019 at justere krav O14 med ny undtagelse for op til 10000 ppm phenoxyetanol. Den nye version hedder 4.10.

Nordisk Miljømærkning besluttede den 14. april 2020 at justere krav O7 og O14 med ny undtagelse for etylhexylglycerin som hjælpemiddel til konservering. Den nye version hedder 4.11.

Nye kriterier

I kommende kriterier vil det være relevant at undersøge, om der kan stilles ressourcekrav for specifikke produkter i form af en ressource eller vægtbegrænsning i forhold til den funktionelle enhed for produkttypen. Dette er specielt relevant for skriveredskaber – især kuglepenne.

Samtidig vil det være relevant at vurdere, hvilke krav der har høj RPS (relevans, potentiale og styrbarhed) for at stille krav for recirkulerede materialer og om kravet for andelen af fornybare eller recirkulerede materialer vil kunne strammes. Specielt for post-konsument recirkuleret skal der ses på mulighederne for at stille kravet til flere produkttyper, hvis fremtidens recirkulerede plast får en bedre kvalitet. Høringen og anden kontakt til producenter har vist, at det ikke er muligt på nuværende tidspunkt.

Overordnet vil der ved en kommende revision også være fokus på at reducere i antallet af krav. Der skal dermed sikres brugbare kriterier med fokus på de områder, hvor der kan opnås miljø- og sundhedsgevinst.

Bilag 1 **Materialeoversigt fra ansøger**

Ansøger:	Kontaktperson:
Produkt:	Produktets totalvægt i kg:

I tabel 1 gives en generel oversigt over, hvilke krav som er gældende. Mængderne og sammensætningen af forskellige materialer kan være afgørende for, hvilke krav der er gældende. Ansøger skal udfylde tabel 1 og 2. Kravene omfatter både produkt og evt. produktemballage.

Tabel 1: Oversigt over materialer og i hvilke kapitler kravene findes.

Materiale	Niveau	Krav	Bilag	Mængder (kg og vægt %)	Relevant
Ressourcer	Generelle	O2-O3			For alle
	Refill	O4			Ja ☐ Nej ☐
	Enkeltemballage	O5			For alle
Kemikalier (kemikalieblandingen)	Generelle	O6-O12	2+3+4+5		For alle
	Mere end 1 vægt % polymer i kemikalieblandingen	O13	6		Ja ☐ Nej ☐
	Konserveringsmiddel	O14	3		Ja ☐ Nej ☐
	Parfume/duftstoffer	O15	3		For alle
	Nanopartikler	O16	3		Ja ☐ Nej ☐
Papir, karton og papirmasser	Ved mere end 10 % i produktet	O17	7		Ja ☐ Nej ☐
Massivt træ, finér, bambus og palmeolie	Ved mere end 10 % i produktet	O18-O19	8a-8c		Ja ☐ Nej ☐
Metal	Dele mere end 5 g	O20	9		Ja ☐ Nej ☐
Plast	Mere end 1 vægt %	O21-O22	10		Ja ☐ Nej ☐
Gummi	Mere end 1 vægt %	O23	10		Ja ☐ Nej ☐
Parfume og duftstoffer	Alle materialer	O24	11		For alle
Blyanter og farveblyanter	Overfladebehandling	O25	12		Ja ☐ Nej ☐
Brugs- og kvalitetskrav	Generelle	O26-O27			For alle
	Afhængig af produkttype	O28-O36			For alle
Etiket, forbrugeroplysning og retursystemer	Generelle	O37-O38			For alle
Kvalitets- og miljøledelseskrav	Generelle	O39-O45	13		For alle

Nedenfor i tabel 2 skal der gives en oversigt over:

- Alle leverandører af materialer/råvarer/kemikalier, som indgår i produktet samt produktemballage.
- Materialets funktion i produktet (fx kemikalieblending, overfladebehandling, emballage).
- Hvilken type materiale/produkt (fx pigment, bindemiddel, plast, plast, metal, karton og så videre).
- Angiv hvor mange procent af det enkelte plastmateriale, som er fornybar eller recirkuleret råvare – med specificering af pre-konsument og post-konsument for recirkulerede plastråvarer.
- Produktets totalvægt angives samt mængder for de enkelte materialer angives i produktet, samt vægt % af produktets samlede vægt.
- Alternativt til tabel 2 accepterer Nordisk Miljømærkning også komplette regneark eller lignende fra producent, hvis de her beskrevne oplysninger indgår. Tabel 1 ovenfor skal altid udfyldes.

Tabel 2. Oversigt over materialer og leverandører, funktion i produktet og materiale mængder.

Leverandør	Funktion i produkt	Materialetype og sammensætning	Procentandel fornybart/recirkuleret	Vægt i kg	Vægt %
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					

Produktdel og emballage af metal

Anvendes metal i emballagen, hylstre, i spoler eller applikationsdele til det svanemærke produkt?

Ja Nej

Ansøgers underskrift:

Dato	Firmanavn
Ansvarlig person	Telefon

Bilag 2 Erklæring for kemikalieblandingen

Side 1 af 2

Produktets navn og anvendelsesområde:
Producent/importør af kemikalieblandingen:

Klassificering af kemikalieblanding (fx blæk, maling, grafit, farvestifter, farvekridt, kridt, lim og andre klæbemidler)

Er kemikalieblandingen klassificeret i henhold til tabellen nedenfor? Ja Nej

Hvis ja, angiv klassificeringen: _____

Bemærk, at forbuddet mod klassificering med H332, H312, H302, H334 og H317 kun omfatter produkter til børn samt kontor-/hobbymaling og farvekridt.

Tabel 6: Liste over ikke tilladt klassificering af den færdige kemikalieblanding, som anvendes i produktet, i henhold til CLP-forordning 1272/2008 eller senere.

CLP-forordning 1272/2008:		EU's stofdirektiv 67/548/EF:	
Signalord	Faresætning	Farebetegnelse	Risikosætning
Advarsel, Aquatic acute 1	H400	Miljøfarlig N	R50
Advarsel, Aquatic chronic 1	H410	N	R50/53
Advarsel, Aquatic chronic 2	H411	N	R51/53
- , Aquatic chronic 3	H412	-	R52/53
- , Aquatic chronic 4	H413	-	R53
- , Ozone	EUH059	N	R59
Farlig, Carc. 1A eller 1B	H350	Kræftfremkaldende T	R45 og/eller
Farlig, Carc. 1A eller 1B	H350i	T	R49
Advarsel, Carc. 2	H351	Xn	R40
Farlig, Muta. 1A eller 1B	H340	Mutagen T	R46
Advarsel, Muta. 2	H341	Xn	R68
Farlig, Repr. 1A eller 1B	H360	Reproduktionsskadelig T	R60
Farlig, Repr. 1A eller 1B	H360	T	R61
Advarsel, Repr. 2	H361	Xn	R62 og/eller
Advarsel, Repr. 2	H361	Xn	R63
-	H362	-	R33
-	H362	-	R64
Farlig, Acute Tox. 1 eller 2	H330	Meget giftig Tx (T+ i Norge)	R26
Farlig, Acute Tox. 1	H310	Tx (T+ i Norge)	R27
Farlig, Acute Tox. 2	H300	Tx (T+ i Norge)	R28 og/eller
Farlig, STOT SE 1	H370	Tx (T+ i Norge)	R39

Farlig, Acute Tox. 2 eller 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, STOT SE 1 Farlig, STOT RE 1	H330 eller H331 H301 H370 H372		Giftig T T T T T	R23 R24 R25 R39 og/eller R48
Advarsel, STOT RE 2 Farlig, Asp. Tox. 1 Advarsel, STOT SE 2	H373 H304 H371		Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R48 R65 og/eller R68
Farlig, Skin Corr. 1B Farlig, Skin Corr. 1A	H314 H314		Ætsende C C	R34 R35
Flam. Gas 1 Flam. Gas. 2 Flam. Liq. 1	H220 H221 H224		Ekstremt brandfarlig F+ , gas F+ , gas F+ , væske	R12 R12 R12
Nedenstående forbud omfatter kun produkter til børn samt kontor-/hobbymaling og farvekridt				
Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4	H332 H312 H302		Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R20 R21 R22
Farlig, Eye Dam. 1	H318		Lokalirriterende Xi	R41
Farlig, Resp. Sens. 1 Advarsel, Skin Sens. 1	H334 H317		Sensibiliserende Xn Xi	R42 R43

Vi bekræfter, at ovenstående erklæringer er afgivet efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæringer fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Producenten af kemikalieblandingens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 3 Erklæring for indgående stoffer i kemikalieråvarer

(Bilag 4 kan anvendes for råvarer kun til kuglepenne og rollerballpenne, som ikke markedsføres til børn)

Den kemiske råvares navn og anvendelsesområde:
Producent/leverandør af råvaren:

Rammer for erklæringen

Følgende definition skal anvendes om ”indgå”: Som indgående stof regnes, med mindre andet er nævnt, alle stoffer i produktet også tilsatte additiver (fx konservering eller stabilisator) i råvarerne, men ikke forureninger fra produktionen inkl. råvareproduktionen. Som forureninger regnes rester fra produktionen inkl. råvareproduktionen, der indgår i det færdige produkt i koncentrationer under 100 ppm (0,0100 vægt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer, der er tilsat en råvare eller produktet bevidst og med et formål, uanset mængde. Forureninger skal også angives i erklæringen. Kendte fraspaltningssprodukter af indgående stoffer regnes også som indgående.

Erklæringerne afgives efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæring fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Hvis oplysningerne om råvarernes sammensætning er fortrolige, kan oplysningerne sendes direkte til miljømærkningsorganisationen.

Klassificering af indgående stof

Er indgående stoffer klassificeret i henhold til tabellen nedenfor? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer, hvilken klassificering samt mængde:

Tabel 7: Liste over ikke tilladt klassificering af de indgående stoffer i den færdige kemikalieblanding, som anvendes i produktet.

CLP-forordning 1272/2008:		EU's stofdirektiv 67/548/EF:	
Signalord	Faresætning	Farebetegnelse	Risikosætning
Farlig, Carc. 1A eller 1B Farlig, Carc. 1A eller 1B Advarsel, Carc. 2	H350 H350i H351	Kræftfremkaldende T T Xn	R45 og/eller R49 R40
Farlig, Muta. 1A eller 1B Advarsel, Muta. 2	H340 H341	Mutagen T Xn	R46 R68

Farlig, Repr. 1A eller 1B Farlig, Repr. 1A eller 1B Advarsel, Repr. 2 Advarsel, Repr. 2 - -	H360 H360 H361 H361 H362 H362		Reproduktionsskadelig T T Xn Xn - -	R60 R61 R62 og/eller R63 R33 R64
Farlig, Acute Tox. 1 eller 2 Farlig, Acute Tox. 1 Farlig, Acute Tox. 2 Farlig, STOT SE 1	H330 H310 H300 H370		Meget giftig Tx (T+ i Norge) Tx (T+ i Norge) Tx (T+ i Norge) Tx (T+ i Norge)	R26 R27 R28 og/eller R39
Farlig, Acute Tox. 2 eller 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, STOT SE 1 Farlig, STOT RE 1	H330 eller H331 H331 H301 H370 H372		Giftig T T T T T	R23 R24 R25 R39 og/eller R48
Advarsel, STOT RE 2 Farlig, Asp. Tox. 1 Advarsel, STOT SE 2	H373 H304 H371		Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R48 R65 og/eller R68
Nedenstående forbud omfatter kun produkter til børn samt kontor-/hobbymaling og farvekridt				
Farlig, Resp. Sens. 1 Advarsel, Skin Sens. 1	H334 H317		Sensibiliserende Xn Xi	R42 R43
Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4	H332 H312 H302		Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R20 R21 R22

Klassificeringen gælder i henhold til EU's Stofdirektiv 67/548/EEC med senere ændringer og tilpasning og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere ændringer. Under overgangsperioden, d.v.s. frem til 1. juni 2015, kan klassificering i henhold til EU's Stofdirektiv eller CLP-forordningen anvendes. Efter overgangsperioden gælder kun klassificering i henhold til CLP-forordningen (se tabel ovenfor).

Vær opmærksom på, at det er producenten af det indgående stof, som er ansvarlig for korrekt klassificering.

- Sikkerhedsdatablad/produktblad iht. gældende lovgivning i ansøgningslandet, fx bilag II i REACH (Forordning 1907/2006/EF) for råvaren.

Indhold og tilsætninger i råvaren

Indeholder råvaren kadmium, bly, krom VI, kviksølv, arsenik, barium (med undtagelse af bariumsulfat), selen, kobolt og antimon eller forbindelser af disse? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Indeholder råvaren flygtige organiske forbindelser²? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Indeholder råvaren flygtige aromatiske forbindelser (VAH)³? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Indeholder råvaren halogenerede organiske opløsningsmidler? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Indeholder råvaren stoffer fra EU's prioritetsliste over stoffer, der skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter kategori 1 eller 2? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Indeholder råvaren stoffer fra EU's kandidatliste i henhold til REACH, 1907/2006/EC artikel 59, stk. 10? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Konserveringsmiddel

Indeholder råvaren konserveringsmiddel? Ja Nej

Hvis ja, angiv stofnavn på konserveringsmiddel, klassificering og mængde i råvaren i ppm samt stoffets biologiske koncentrationsfaktor (BCF), hvis den ikke findes for stoffet kan logK_{ow} anvendes:

---

² Flygtige organiske forbindelser defineres her som:

Organiske forbindelser med et damptryk over 0,010kPa ved 20°C (gælder ej hobbymaling) men, hvis damptryk ikke er angivet, samt for hobbymaling så anvendes i stedet følgende definition: Organiske stoffer med et begyndelseskogepunkt, som er lavere end eller lig med 250°C målt ved et normaltryk på 101,3 kPa. Hvis der både er opgivet damptryk og værdi for begyndelseskogepunkt i henhold til ovenstående beskrivelse, så anvendes altid damptrykket. Dette gælder ikke hobbymaling.

³ Flygtige aromatiske forbindelser er flygtige organiske forbindelser, hvor en eller flere benzenringe indgår i molekylet.

Hvis der findes en målt BCF-værdi, skal højest målte anvendes i stedet for logKow. Det betyder, at et stof med $\log K_{ow} \geq 4$ ikke betragtes som bioakkumulerbart, hvis højest målte BCF er < 500 .

Indeholder råvaren isotiazolinonforbindelser? Ja Nej

Hvis ja, angiv indhold nedenfor:

Råvaren indeholder _____ ppm af blandingen af 5-klor-2-metyl-2H-isotiazol-3-on (CAS nr.: 26172-55-4) og 2-metyl-2H-isotiazol-3-on (CAS nr.: 2682-20-4) (3:1)

Råvaren indeholder _____ ppm af andre isotiazolinonforbindelser

Parfume, aroma og andre duftstoffer

Indeholder råvaren parfume, aroma, eller andre duftstoffer (fx æteriske olier, planteolier og planteekstrakter)? Ja Nej

Nanopartikler (fra nanomateriale*)

Polymeremulsioner betragtes ikke som nanomateriale.

Der gives undtagelse for kravet for følgende:

- Pigmenter/farvestoffer**
- Syntetisk amorf silikat***

Indeholder råvaren nanopartikler (fra nanomateriale)? Ja Nej

* Definitionen af nanomaterialer følger EU kommissionens definition af nanomaterialer fra 18. oktober 2011, med undtagelse af, at grænsen for partikelstørrelsesfordelingen er reduceret til 1 %: "Nanomateriale": et naturligt, tilfældigt opstået eller fremstillet materiale, der består af partikler i ubundet tilstand eller som et aggregat eller som et agglomerat, og hvor mindst 50 % af partiklerne i den antalsmæssige størrelsesfordeling i en eller flere eksterne dimensioner ligger i størrelsesintervallet 1-100 nm." »Partikel«, »agglomerat« og »aggregat« således:

a) »partikel«: et meget lille stykke stof med veldefinerede fysiske grænser.

b) »agglomerat«: en samling løst bundne partikler eller aggregater, hvor det resulterende eksterne overfladeområde svarer til summen af de enkelte komponenters overfladeområde.

c) »aggregat«: en partikel, der består af tæt bundne eller sammensmeltede partikler.

** Nanotitandioxid regnes ikke som pigment.

*** Dette gælder traditionel syntetisk amorf silikat i bulkform. Overfladebehandlet silika kan ikke indgå.

Råvareproducentens/-leverandørens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 4 **Indgående stoffer i kuglepenne og rollerballpenne**

Den kemiske råvares navn og anvendelsesområde:
Producent/leverandør af råvaren:

Rammer for erklæringen

Følgende definition skal anvendes om ”indgå”: Som indgående stof regnes, med mindre andet er nævnt, alle stoffer i produktet også tilsatte additiver (fx konservering eller stabilisator) i råvarerne, men ikke forureninger fra råvareproduktionen. Som forureninger regnes rester fra råvareproduktionen, der indgår i det færdige produkt i koncentrationer under 100 ppm (0,0100 vægt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer der er tilsat en råvare eller produktet bevidst og med et formål, uanset mængde. Forureninger skal også angives i erklæringen. Kendte fraspaltningssprodukter af indgående stoffer, regnes også som indgående.

Erklæringerne afgives efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæring fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Hvis oplysningerne om råvarenes sammensætning er fortrolige, kan oplysningerne sendes direkte til miljømærkningsorganisationen.

Indgående stoffer

Indeholder råvaren stoffer fra EU's prioritetsliste over stoffer, der skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter kategori 1 eller 2? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Indeholder råvaren stoffer fra EU's kandidatliste i henhold til REACH, 1907/2006/EC artikel 59, stk. 10? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Indeholder råvaren parfume, aroma, eller andre duftstoffer (fx æteriske olier, planteolier og planteekstrakter)? Ja Nej

Råvareproducentens/-leverandørens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 5 **Erklæring for pigmenter og farvestoffer**

Pigmentets/farvestoffets navn:
Producent/leverandør af pigment/farvestof:

Erklæringerne afgives efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæringer fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Hvis oplysningerne om råvarenes sammensætning er fortrolige, kan oplysningerne sendes direkte til miljømærkeorganisationen.

Indeholder pigmentet eller farvestoffet PCB (poly-chloredede-biphenyl)? Ja Nej

Hvis ja, indgår PCB kun som en forurening eller utilsigtet produktionsrest? Ja Nej

Indgår PCB med < 25 ppm i pigment eller farvestof? Ja Nej

Testrapport for PCB-indhold for pigmenter eller farvestoffer med PCB-rest. PCB koncentrationen skal testes, jf. "Determination of low levels of chlorinated biphenyl impurities in pigments"⁴, eller anden relevant testmetode fx. "US EPA test method 608".

Pigment- og farvestofproducentens/-leverandørens underskrift:

Dato:	Firmanavn
Ansvarlig person:	Telefon:

⁴ Chemosphere, 1984, 13(4), 499-506

Bilag 6 Erklæring for restmonomerer i polymerer

Polymerens navn:
Producent/leverandør af polymer:

Erklæringerne afgives efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæring fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Hvis oplysningerne om råvarenes sammensætning er fortrolige, kan oplysningerne sendes direkte til miljømærkeorganisationen.

Efterlever polymerer nedenstående krav til indhold af restmonomerer? Ja Nej

Specifikationer og/eller analyseresultat fra polymerproducent der understøtter, at kravet er opfyldt.

Totalindholdet af restmonomerer i polymeren må højest være 100 ppm (100 mg/kg polymer) målt på nyproduceret polymerdispersion for restmonomererne klassificerede i en eller flere klasser, som beskrives i tabel 12 nedenfor.

Der er undtagelse for kravet for vinylacetat i op til 1000 ppm i polymeren.

Angivelse af mængden af restmonomerer skal være for nyproduceret polymer.

Tabel 12

CLP-forordning 1272/2008:		EU's stofdirektiv 67/548/EF:	
Signalord	Faresætning	Farebetegnelse	Risikosætning
Farlig, Carc. 1A eller 1B Farlig, Carc. 1A eller 1B Advarsel, Carc. 2	H350 H350i H351	Kræftfremkaldende T T Xn	R45 og/eller R49 R40
Farlig, Muta. 1A eller 1B Advarsel, Muta. 2	H340 H341	Mutagen T Xn	R46 R68
Farlig, Repr. 1A eller 1B Farlig, Repr. 1A eller 1B Advarsel, Repr. 2 Advarsel, Repr. 2 - -	H360 H360 H361 H361 H362 H362	Reproduktionsskadelig T T Xn Xn - -	R60 R61 R62 og/eller R63 R33 R64
Farlig, Acute Tox. 1 eller 2 Farlig, Acute Tox. 1 Farlig, Acute Tox. 2 Farlig, STOT SE 1	H330 H310 H300 H370	Meget giftig Tx Tx Tx Tx	R26 R27 R28 og/eller R39

Farlig, Acute Tox. 2 eller 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, STOT SE 1 Farlig, STOT RE 1	H330 eller H331 H301 H370 H372		Giftig T T T T T	R23 R24 R25 R39 og/eller R48
Advarsel, STOT RE 2 Farlig, Asp. Tox. 1 Advarsel, STOT SE 2	H373 H304 H371		Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R48 R65 og/eller R68
Farlig, Resp. Sens. 1 Advarsel, Skin Sens. 1	H334 H317		Sensibiliserende Xn Xi	R42 R43
Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4	H332 H312 H302		Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R20 R21 R22

Klassificeringen gælder i henhold til EU's stofdirektiv 67/548/EF med senere ændringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere ændringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassificering i henhold til EU's stofdirektiv eller CLP-forordningen anvendes. Efter overgangsperioden gælder kun klassificering i henhold til CLP-forordningen.

Polymerproducentens/-leverandørens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 7

**A) Papir, karton og masser –
returfibre**

Råvarens navn:
Producent/leverandør af papir-, karton- og masseråvarer:

Indeholder papir, karton eller masse mindst 75 vægt % returfibre? Ja Nej

Hvis papir, karton eller masse indeholder mindre end 75 vægt % returfiber angiv da, hvor meget: _____

Indeholder papir, karton eller masse mindst 75 vægt % certificerede* træfibre? Ja Nej

Hvis papir, karton eller masse indeholder mindre end 75 vægt % certificerede træfibre angiv da, hvor meget: _____

* Hvor driften er certificeret efter skovstandard og certificeringssystem angivet i bilag 8c eller er certificeret som økologisk dyrket eller at dyrkningen er under omstilling mod en økologisk produktion.

Underskrift af producent/leverandør af papir, karton eller masse:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 7 B) Papir, karton og masser – retur fibre

Råvarens navn:
Producent/leverandør af papir-, karton- og masseråvarer:

Indeholder papir, karton eller masse mindst 75 vægt % genvunden fibre*? Ja Nej

Hvis papir, karton eller masse indeholder mindre end 75 vægt % genvunden fiber* angiv da, hvor meget: _____

Indeholder papir, karton eller masse mindst 50 vægt % certificerede træfibre? Ja Nej

Hvis papir, karton eller masse indeholder mindre end 50 vægt % certificerede træfiber angiv da, hvor meget: _____

* Genvundet materiale defineres i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier:

"Pre-consumer" defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som forarbejdes eller knuses igen, eller affald, der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale.

"Post-consumer" defineres som materiale skabt af husboldninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet.

Nordisk Miljømærkning regner biprodukter fra primære træindustrier (savsmuld, flis, chips, bark mm) eller rester fra skovbrug (bark, grene, rødde mm) som genvundet materiale.

Underskrift af producent/leverandør af papir, karton eller masse:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 8 **Træ, finér og bambus**

- 8a Oprindelse, sporbarhed og certificeret råvare
- 8b Beskrivelse af råvaren og andel certificeret råvare
- 8c Krav til skovcertificering

8a Oprindelse, sporbarhed og certificeret råvare

Leverandør/producent af træ, finér og bambus:
Producent:
Produkttype (fx massivt træ, finér eller bambus):

For dokumentation af råvaren oplyses følgende i tabellen nedenfor:

- Træsart/bambus og geografisk oprindelse (land/delstat og region/provins)
- Kopi af certifikat(er) for skovcertificering og type standard
- Andel (%) træ fra certificeret skovbrug/råvare (kopi af faktura kan benyttes som dokumentation)

Træsart/råvare (type og navn)*	Geografisk oprindelse (land/delstat og region/provins)	Forest Management (nr.) Chain of Custody (nr.)	Andel (%) træ fra certificeret skovbrug

* Her beskrives, om det fx er fyr, gran, bøg og så videre samt latinsk navn.

Underskrift af producenten/leverandøre af træ, finér og bambus:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

8b Beskrivelse af råvaren og andel certificeret råvare

(Udfyldes af ansøger)

For dokumentation af råvaren:

Detaljeret beskrivelse af leverandørkæden fra dyrkning (skovbrug) frem til producent:

Alternativt kan et flowdiagram, som viser leverandørkæden fra dyrkning frem til producent, sendes ind som et eget bilag.

Tabel 8b: Indkøbt råvare til producent på årsbasis. Gælder både certificeret og ikke certificeret råvare.

Træsart/råvare (type og navn)*	Leverandør	Mængde (m ³ pr. år)	Andel (%) træ fra certificeret skovbrug
Totalt:			

* Her beskrives, om det fx er fyr, gran, bøg og så videre samt latinske navn.

Ansøgers underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

8c Krav til skovcertificering

Træ, som indgår i produktet, skal være certificeret af en tredje part, jf. gældende skovbrugsstandard som opfylder kravet for standard og certificeringssystem.

Følgende krav gælder for standarder og certificeringssystem, som kan accepteres af Nordisk Miljømærkning.

Standarder:

1. Standarden skal balancere de økonomiske, økologiske og sociale interesser og stemme overens med FN's Rio dokument Agenda 21 og Skovprincipperne samt respektere relevante internationale konventioner og aftaler.
2. Standarden skal indeholde absolutte krav samt fremme målet om et bæredygtigt skovbrug.
3. Standarden skal være almen tilgængelig. Standarden skal være udviklet i en åben proces, hvor økologiske, økonomiske og sociale interesser har været indbudt til at deltage.

Certificeringssystem:

Certificeringssystemet skal være åbent, have bred national eller international troværdighed og det skal kunne kontrolleres, at kravene i skovbrugsstandarden (se ovenfor) er opfyldt.

Certificeringsorgan:

Certificeringsorganet skal være upartisk, troværdigt og kunne verificere, at kravet i standarden er opfyldt, kommunikere resultatet samt være egnet for en effektiv gennemførelse af standarden.

Dokumentation:

Kopi af skovstandarden, navn, adresse og telefon til organisationen, som har udformet standarden samt certificeringsorganets godkendelsesrapport.

Der skal opgives referencer til personer, som repræsenterer parter og interessegrupper, der er blevet indbudt til at deltage i udviklingen af skovstandarden.

Miljømærkningsorganisationen har ret til at kræve yderligere dokumentation for at bedømme, om kravene i standarden og certificeringssystemet er opfyldte.

Alternativt:

Nordisk Miljømærkning kan i visse tilfælde gå med til at bevilge licens uden at træet, som indgår i produktionen, er certificeret i henhold til en godkendt skovbrugsstandard.

Det skal så dokumenteres på anden troværdig måde, at træet kommer fra et bæredygtigt skovbrug med ligeværdigt kravniveau, som i de godkendte skovbrugsstandarder.

Bilag 9 Erklæring for metal

Metalråvarens navn:
Producent/leverandør af metalråvaren:

Indeholder metalråvaren krom VI, nikkel, kviksølv, bly eller kadmium? Ja Nej

Er metalråvaren belagt med krom, nikkel, bly, kadmium eller zink? Ja Nej

Kravet gælder ikke forureninger fra råvareproduktion eller oparbejdning. Som forureninger regnes rester fra råvareproduktion/oparbejdning, som indgår i metaller i koncentrationer < 100 ppm. Stoffer, som er bevidst tilsat en råvare eller indgår med et formål, regnes ikke som forurening uanset koncentrationen.

Metalproducentens/-leverandørens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 10 Erklæring for plast, gummi og folier

Råvarens navn:
Producent/leverandør af råvaren:

Erklæringerne afgives efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæringer fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Hvis oplysningerne om råvarenes sammensætning er fortrolige, kan oplysningerne sendes direkte til miljømærkeorganisationen.

Plast, gummi og folier (tilsætninger i masterbatch og komponent)

Er der tilsat pigmenter og tilsætningsstoffer baseret på bly, tin, kadmium, krom VI og kviksølv og deres forbindelser? Ja Nej

Er der tilsat ftalater? Ja Nej

Er der tilsat halogenerede organiske forbindelser generelt (inkluderer klorerede polymerer, PVC, klorparafiner, fluorforbindelser, flammehæmmere og organiske blegekemikalier)? Ja Nej

Er der tilsat kræftfremkaldende-, mutagene- og reproduktionsskadelige forbindelser (kategori 1 og 2)? Ja Nej

Specifikke krav til Naturlatex og syntetisk latex (SBR)

Er 1,3-butadien indholdet i råvaren mindre end 1 mg/kg latex? Ja Nej

Er det samlede indhold af nedenstående PAH'ere mindre end 0,2 mg/kg latex? Ja Nej

- Benzo[A]Pyrene, CAS nr.: 50-32-8
- Benzo[E]Pyrene, CAS nr.: 192-97-2
- Benzo[A]Anthracene, CAS nr.: 56-55-3
- Dibenzo[A,H]Anthracene, CAS nr.: 53-70-3
- Benzo[B]Fluoranthene, CAS nr.: 205-99-2
- Benzo[J]Fluoranthene, CAS nr.: 205-82-3
- Benzo[K]Fluoranthene, CAS nr.: 207-08-9
- Chrysene, CAS nr.: 218-01-9

Kravet gælder ikke forureninger fra råvareproduktion eller oparbejdning. Som forureninger regnes rester fra råvareproduktion/oparbejdning, som indgår i metaller i koncentrationer < 100 ppm. Stoffer, som er bevidst tilsat en råvare eller indgår med et formål, regnes ikke som forurening uanset koncentrationen. Kravene omfatter også kendte afspaltningstoffer.

Producentens/leverandørens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 11 **Parfume, aroma og andre duftstoffer**

Produktets navn:
Ansøger:

Erklæringerne afgives efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæringer fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Hvis oplysningerne om råvarenes sammensætning er fortrolige, kan oplysningerne sendes direkte til miljømærkeorganisationen.

Parfume, aroma og andre duftstoffer

Er der tilsat parfume, aroma, eller andre duftstoffer (fx æteriske olier, planteolier og planteekstrakter) til materialer i produktet? Ja Nej

Vi bekræfter, at ovenstående erklæringer er afgivet efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæringer fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Ansøgers underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon:

Bilag 12 Overfladebehandling (fx lakker)

Produktets navn:
Producent/leverandør af produktet:

Indeholder produktet stoffer fra EU's prioritetsliste over stoffer, der skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter kategori 1 eller 2? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Indeholder produktet stoffer fra EU's kandidatliste i henhold til REACH, 1907/2006/EC artikel 59, stk. 10? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke stoffer samt mængde (vægt %):

Er produktet klassificeret i henhold til tabellen nedenfor? Ja Nej

Hvis ja, angiv hvilke/hvilken):

Tabel 12: Liste over ikke tilladt klassificering af produktet, i henhold til CLP-forordning 1272/2008 eller senere.

CLP-forordning 1272/2008:		EU's stofdirektiv 67/548/EF:	
Signalord	Faresætning	Farebetegnelse	Risikosætning
Advarsel, Aquatic acute 1	H400	Miljøfarlig	R50
Advarsel, Aquatic chronic 1	H410	N	R50/53
Advarsel, Aquatic chronic 2	H411	N	R51/53
-, Aquatic chronic 3	H412	-	R52/53
-, Aquatic chronic 4	H413	-	R53
-, Ozone	EUH059	N	R59
Farlig, Carc. 1A eller 1B	H350	Kræftfremkaldende	R45 og/eller
Farlig, Carc. 1A eller 1B	H350i	T	R49
Advarsel, Carc. 2	H351	Xn	R40
Farlig, Muta. 1A eller 1B	H340	Mutagen	R46
Advarsel, Muta. 2	H341	Xn	R68
Farlig, Repr. 1A eller 1B	H360	Reproduktionsskadelig	R60
Farlig, Repr. 1A eller 1B	H360	T	R61
Advarsel, Repr. 2	H361	Xn	R62 og/eller
Advarsel, Repr. 2	H361	Xn	R63
-	H362	-	R33
-	H362	-	R64

Farlig, Acute Tox. 1 eller 2 Farlig, Acute Tox. 1 Farlig, Acute Tox. 2 Farlig, STOT SE 1	H330 H310 H300 H370		Meget giftig Tx (T+ i Norge) Tx (T+ i Norge) Tx (T+ i Norge) Tx (T+ i Norge)	R26 R27 R28 og/eller R39
Farlig, Acute Tox. 2 eller 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, Acute Tox. 3 Farlig, STOT SE 1 Farlig, STOT RE 1	H330 eller H331 H301 H370 H372		Giftig T T T T T	R23 R24 R25 R39 og/eller R48
Advarsel, STOT RE 2 Farlig, Asp. Tox. 1 Advarsel, STOT SE 2	H373 H304 H371		Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R48 R65 og/eller R68
Farlig, Skin Corr. 1B Farlig, Skin Corr. 1A	H314 H314		Ætsende C C	R34 R35
Farlig, Eye Dam.1	H318		Lokalirriterende Xi	R41
Flam. Gas 1 Flam. Gas. 2 Flam. Liq. 1	H220 H221 H224		Ekstremt brandfarlig F+ , gas F+ , gas F+ , væske	R12 R12 R12
Nedenstående forbud omfatter kun produkter til børn samt kontor-/hobbymaling og farvekridt				
Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4 Advarsel, Acute Tox 4	H332 H312 H302		Sundhedsskadelig Xn Xn Xn	R20 R21 R22
Farlig, Resp. Sens. 1 Advarsel, Skin Sens. 1	H334 H317		Sensibiliserende Xn Xi	R42 R43

Klassificeringen gælder i henhold til EU's Stofdirektiv 67/548/EEC med senere ændringer og tilpasning og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere ændringer. Under overgangsperioden, d.v.s. frem til 1. juni 2015, kan klassificering i henhold til EU's Stofdirektiv eller CLP-forordningen anvendes. Efter overgangsperioden gælder kun klassificering i henhold til CLP-forordningen (se tabel ovenfor).

Vi bekræfter, at ovenstående erklæringer er afgivet efter bedste overbevisning og efter den viden, der haves på dette tidspunkt, baseret på test og/eller erklæringer fra råvareproducenter/-leverandører. Der tages forbehold for udvikling og ny viden. Skulle sådan ny viden opstå, er underskriveren forpligtiget til at indsende en opdateret erklæring til Nordisk Miljømærkning.

Producentens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig sagsbehandler:	Telefon:

Bilag 13   **Reviderede krav til papir, karton og masser**

Alternativt krav til O17 i kriterierne

O17   **Sporbarhed og certificeret råvare**

Alle 4 punkter i kravet skal efterleves. Kravet gælder ikke papiretiketter, som klistres på produktet.

1. Forbudte træarter

Træarter listet på Svanens liste over forbudte træarter må ikke anvendes.

Listen over forbudte træarter findes på hjemmesiden: www.nordic-ecolabel.org/wood/

Kravet omfatter kun virgine træarter og således ikke træarter defineret som genvundet materiale*.

2. Angiv træarter

Producent af fiberråvaren i papir, karton eller masse skal opgive navn (artsnavn) for de træråvarer, som benyttes i produktionen.

3. Sporbarhedscertificering

Producent af papir, karton og masser skal være sporbarhedscertificeret efter FSC/PEFCs ordninger.

4. Certificeret råvare

Årligt skal mindst:

- 50 % af træråvarerne, som benyttes i papir, karton eller masse, skal være certificeret som bæredygtigt skovbrug efter FSC eller PEFC. Den resterende andel af træråvarerne skal være omfattet af FSC/PEFCs kontrolordning (FSC Controlled Wood/PEFC Controlled Sources)

Eller

- 75 % af fiberråvaren i papir, karton eller masse skal være genvundet materiale*

Eller

- en kombination af certificeret træråvare og genvundet materiale.

Hvis fiberråvaren i massen består af mindre end 75 % genvundet materiale, skal andel fiberråvare baseret på certificeret træ fra et bæredygtigt skovbrug, beregnes ud fra følgende formel:

Krav til andel fiberråvare fra certificeret skovbrug i massen (Y):

$$Y (\%) \geq 50 - 0,67 x$$

der x = andel genvundet materiale.

Kravet skal dokumenteres som indkøbt træ på årsbasis (volumen eller vægt) af producent af fiberråvaren i papir, karton eller masse.

Hvis flere masser blandes, skal certificeringsprocenten opfyldes for den færdige masse, som indgår i papir eller karton.

* Genvundet materiale er her defineret som pre-konsument og post-konsument, jf. definitionen i ISO 14021.

Pre-konsument materiale: Materiale omdirigeret fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Udelukket, er genbrug af materialer, såsom omarbejdede materialer (rework), genformalet eller skrot produceret ved en proces, og som kan genvindes inden for den samme proces, der genererede det.

Post-konsument materiale: Materiale fra husholdninger eller af kommercielle, industrielle og institutionelle faciliteter i deres rolle som slutbrugere af produktet, som ikke længere kan anvendes til det påtænkte formål. Dette inkluderer afkast af materiale fra distributionskæden.

- Erklæring fra producent af papir, karton og masser om, at kravet til træarter, som ikke må anvendes, er opfyldt. Bilag 15 kan anvendes.
- Navn (på latin og et nordisk sprog), for de træåvarer som anvendes. Bilag 8 kan anvendes.
- Producent af papir, karton eller masser skal fremvise gyldigt FSC/PEFC sporbarhedscertifikat, som omfatter alle træåvarer, der benyttes til Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler. (Ansøger/producent som kun anvender genvundet materiale i de Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler, er undtaget dette krav).
- Dokumentation fra producent af papir, karton og masser, som viser indkøbt mængde certificeret træåvare, fx en Excel fil med information om leverancer af certificeret træåvare. Som erklæring i bilag 7b. De indkøbte mængder skal understøttes af faktura eller følgeseddel (papir eller via E-fakturering). Andelen af certificeret fiber skal opdateres og rapporteres årligt under lisensens gyldighedstid.

Bilag 14 **Reviderede krav til træråvarer**

I nedenstående tekst omfatter træråvarer alle råvarer af træ, pil og bambus.

A) Træarter som ikke må anvendes i Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler

Træarter listet på Svanens liste over forbudte træarter*, må ikke anvendes i Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler.

* Listen over forbudte træarter findes på hjemmesiden:

www.nordic-ecolabel.org/wood/

Kravet omfatter kun virgine træarter og således ikke træarter defineret som genvundet materiale (se definition af genvundet materiale i krav B nedenfor).

Erklæring fra ansøger/producent/leverandør om, at kravet til træarter, som ikke må anvendes i Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler, er opfyldt. Bilag 15 kan anvendes.

B) Træråvarer

Ansøger skal opgive navn (artsnavn) for de træråvarer, som benyttes i Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler.

Sporbarhedscertificering

Ansøgers underleverandør af træråvarer skal være sporbarhedscertificeret efter FSC/PEFCs ordninger.

Som en undtagelse fra ovenstående regel kan en underleverandør (fx et snedkeri) til ansøgeren, som ikke har en sporbarhedscertificering, også godkendes. Forudsætningen er, at underleverandøren kan garantere og erklære, at de aktuelle træråvarer indkøbes fra en sporbarhedscertificeret træleverandør, som kan vise at træråvaren opfylder Svanens krav.

Producent/leverandør, som kun anvender genvundet materiale i de Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler, er undtaget kravet til sporbarhedscertificering. Definition af genvundet materiale, se ordforklaring nedenfor*.

Certificerede træråvare

På årlig basis skal mindst 70 % af træråvarer som benyttes i det Svanemærkede produkt (virgint og/eller genvundet materiale) være certificeret som bæredygtig skovbrug efter FSC eller PEFC eller være genvundet materiale.

Den resterende andel af træråvarer skal være omfattet af FSC/PEFCs kontrolordning, eller være genvundet materiale.

Certificerede træråvarer (FSC og PEFC credits) skal afregnes/bogføres fra producentens eller ansøgers/producentens underleverandør Chain of Custody konto til det Svanemærkede produkt.

* *Genvundet materiale defineres i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier:*

"Pre-consumer" defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som forarbejdes eller knuses igen, eller affald, der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale.

"Post-consumer" defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsledet.

Nordisk Miljømærkning regner biprodukter fra primære træindustrier (savsmuld, flis, chips, bark mm) eller rester fra skovbrug (bark, grene, rødder mm) som genvundet materiale.

Navn (artsnavn) på de træ- og bambusråvarer, som benyttes i de Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler. Bilag 8a skal benyttes

- ☒ Ansøger/producent skal fremvise gyldigt FSC/PEFC sporbarhedscertifikat, som omfatter alle træ- og bambusråvarer der benyttes i de Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler. (Ansøger/producent som kun anvender genvundet materiale i de Svanemærkede Kontor- og hobbyartikler, er undtaget dette krav).
- ☒ Dokumentation, der viser at kravet til certificeringsandele eller genvundet materiale er opfyldt. I form af ansøgers/producentens eller producentens underleverandørs balance ark fra Chain of Custody konto.

Alternativt i de tilfælde hvor ansøger ikke har en sporbarhedscertificeret underleverandør, skal underleverandøren fremvise fakturaer for de aktuelle trævarer fra en sporbarhedscertificeret træleverandør samt dennes sporbarhedscertifikat, som skal stemme overens med fakturaen. På fakturaen skal volumen af certificeret indkøbt træråvarer fremgå. Ansøger skal vise, at de har en aftale med underleverandøren, som beskriver hvordan denne garanterer, at det på fakturaen specificerede, certificerede træ leveres til ansøgeren. Aftalen skal også angive, at underleverandøren er forpligtet til at underrette ansøgeren ved udskiftning af træleverandør. Nordisk Miljømærkning kan kræve yderligere information.

Bilag 15 **Erklæring for træarter som ikke må anvendes i Svanemærkede produkter**

Ansøger for det Svanemærkede produkt:
Produktgruppe/type:
Angiv versionsnummer og dato på den liste over forbudte træarter, som er anvendt:

Det erklæres hermed, at træarter listet på listen over forbudte træarter (Nordic Ecolabelling - Prohibited Wood) ikke anvendes i det Svanemærkede produkt.

Listen over forbudte træarter findes på hjemmesiden: www.nordic-ecolabel.org/wood/

Nordisk Miljømærkning kan efterspørge mere information ved tvivl om specifikke træarter.

Kravet og denne erklæring omfatter kun virgine træarter og således ikke træarter defineret som genvundet materiale*.

* *Genvundet materiale defineres i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier:*

"Pre-consumer" defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som forarbejdes eller knuses igen, eller affald, der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale.

"Post-consumer" defineres som materiale skabt af husboldninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet.

Nordisk Miljømærkning regner biprodukter fra primære træindustrier (savsmuld, flis, chips, bark mm) eller rester fra skovbrug (bark, grene, rødder mm) som genvundet materiale.

Ansøgers/producentens/leverandørens underskrift:

Dato:	Firmanavn:
Ansvarlig person:	Telefon og e-mail: